

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ
ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ
ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԵՎ
ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ

(Պարբերական գիտական ժողովածու)

Գիրք 10

Երևան
«ՕՐ-ԴԱՐ» հրատարակչություն
2017

*Ժողովածուն հրատարակության է երաշխավորվել
Տնտեսագիտության և կառավարման ինստիտուտի
գիտական խորհրդի որոշմամբ*

Խմբագրական խորհուրդ՝

ԷՂՈՒԱՐԴ ՕՐԴՅԱՆ (նախագահ), տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր
ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՐԲԻՆՅԱՆ (փոխնախագահ), տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր
ՎԱՐԴԱՆ ԲՈՍՏԱՆՋՅԱՆ, տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր
ԱՂԱՍԻ ՍԱՐԳՍՅԱՆ, տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր
ԱՇՈՏ ԲԱՅԱԴՅԱՆ, տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր
ԱՇՈՏ ՄԱԼՆԱԶԱՐՅԱՆ, տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր
ԹԱԹՈՒԼ ՄԱՆԱՍԵՐՅԱՆ, տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր
ՀԱՅԿ ՕՐԴՅԱՆ, տնտեսագիտության թեկնածու
ՀԱՅԿ ՂԱԶԱՐՅԱՆ, տնտեսագիտության թեկնածու, դոցենտ
ՄԱՐԻՆԵ ՀԱՅՐԻՅԱՆ (պատասխանատու քարտուղար), տնտեսագիտության թեկնածու

Պատասխանատու խմբագիր՝

ԼԱՎԸՆՏԻ ՄԻՐԶՈՅԱՆ, մանկավարժական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

Տնտեսության զարգացման և կառավարման հիմնախնդիրներ:

Պարբերական գիտական ժողովածու, / Տնտեսագիտության և կառավարման ինստիտուտ: Խմբ. խորհ. – Եր.: «ՕՐ-ԴԱՆ»
հրատարակչություն, 2017.

Գիրք 10. - 380 էջ:

Ժողովածուում ներառվել են տնտեսության և դրա առանձին ոլորտների զարգացման ու կառավարման հրատապ հիմնախնդիրներին նվիրված գիտական աշխատանքների արդյունքները:

Այն կարող է օգտակար լինել հանրային և կորպորատիվ կառավարման մարմինների մասնագետներին, գիտական աշխատողներին, դասախոսներին, ասպիրանտներին և մագիստրանտներին:

ИНСТИТУТ
ЭКОНОМИКИ И
УПРАВЛЕНИЯ

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ
ЭКОНОМИКИ И УПРАВЛЕНИЯ

(Периодический научный сборник)

Книга 10

Ереван
Издательство “Ор-Дар”
2017

*Сборник рекомендован к изданию решением
Ученого совета Института экономики и
управления*

Редакционный совет:

ЭДУАРД ОРДЯН (председатель), доктор экономических наук, профессор
АРМЕНАК ДАРБИНЯН (зам. председателя), доктор экономических наук, профессор
ВАРДАН БОСТАНДЖЯН, доктор экономических наук, профессор
АГАСИ САРКИСЯН, доктор экономических наук, профессор
АШОТ БАЯДЯН, доктор экономических наук, профессор
АШОТ САЛНАЗАРЯН, доктор экономических наук, профессор
ТАТУЛ МАНАСЕРЯН, доктор экономических наук, профессор
АЙК ОРДЯН, кандидат экономических наук
АЙК КАЗАРЯН, кандидат экономических наук, доцент
МАРИНЕ АЙРИЯН (ответственный секретарь), кандидат экономических наук

Ответственный редактор:

ЛАВРЕНТИЙ МИРЗОЯН, кандидат педагогических наук, доцент

***Проблемы развития экономики и управления.** Периодический
научный сборник, / Институт экономики и управления:
Ред. совет. - Ер.: Издательство "Ор-Дар", 2017.
Книга 10. – 380 с.*

В сборнике включены результаты научных трудов, посвященных актуальным проблемам управления, развития экономики и ее отдельных отраслей.

Книга предназначена для специалистов органов публичного и корпоративного управления, а также научных сотрудников, преподавателей, аспирантов и магистрантов вузов.

INSTITUTE OF
ECONOMICS AND
MANAGEMENT

PROBLEMS OF ECONOMIC
DEVELOPMENT AND MANAGEMENT

(Periodic Scientific Collection)

Book 10

Yerevan
Publishing house “Or–Dar”
2017

*Recommended for publication by the Scientific
Council of the Institute of Economics and
Management*

Editorial Council:

EDUARD ORDYAN (Chairman), Doctor of Economics, Professor

ARMENAK DARBINYAN (Deputy Chairman), Doctor of Economics, Professor

VARDAN BOSTANJYAN, Doctor of Economics, Professor

AGHASI SARGSYAN, Doctor of Economics, Professor

ASHOT BAYADYAN, Doctor of Economics, Professor

ASHOT SALNAZARYAN, Doctor of Economics, Professor

TATOUL MANASSERYAN, Doctor of Economics, Professor

HAYK ORDYAN, Ph.D. in Economics

HAYK GHAZARYAN, Ph.D. in Economics, Associate Professor

MARINE HAYRIYAN (Executive Secretary), Ph.D. in Economics

Responsible Editor:

LAVRENTI MIRZOYAN, Ph.D. in Pedagogy, Associate Professor

Problems of Economic Development and Management. Periodic
Scientific Collection, / Institute of Economics and Management;
Editorial Council. – *Yerevan: Publishing house “Or-Dar”, 2017.*
Book 10. – 380 p.

The scientific collection includes the results of scientific papers on contemporary issues of development and management of the economy and individual industries.

This book is prepared for the experts of public and corporate governance bodies, scientific researchers, lecturers, undergraduate and post-graduate students.

Ա Ռ Ա Ջ Ա Բ Ա Ն

Պարբերական գիտական ժողովածուն թվով 10-րդն է, որը նվիրված է Տնտեսագիտության և կառավարման ինստիտուտի կանոնադրական գործառույթների իրականացման և «Օր-Դար» հրատարակչության հիմնադրման տասնամյա հոբելյաններին:

Ժողովածուում ընդգրկվել են հանրապետության առաջատար գիտաուսումնական հաստատությունների՝ Երևանի պետական համալսարանի, ՀՀ պետական կառավարման ակադեմիայի, Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի, Հայաստանի ազգային ազրարային համալսարանի, Ճարտարապետության և շինարարության Հայաստանի ազգային համալսարանի, ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի, Եվրասիա միջազգային համալսարանի, ինչպես նաև Տնտեսագիտության և կառավարման ինստիտուտի պրոֆեսորների, դոցենտների, դասախոսների, գիտական աշխատողների, ասպիրանտների և հայցորդների հետազոտության արդյունքները:

Ժողովածուի տնտեսության զարգացման և կառավարման բաժիններում քննարկվում են բյուջետային գործընթացի կազմակերպման, զբաղվածության մակարդակի բարձրացման, նորարարությունների առևտրայնացման, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների զարգացման, գյուղատնտեսական տարբեր ենթաճյուղերի զարգացման, ՀՀ-Եվրասիական տնտեսական միություն համագործակցության, տնտեսական աճի խթանման, ռազմավարական բյուջետային պլանավորման, էլեկտրոնային կառավարության ներդրման, վերազգային կորպորացիաների կառավարման, բնապահպանական վերահսկողության օրենսդրական կարգավորման և այլ հրատապ հիմնախնդիրներ:

Հեղինակները լիահույս են, որ ժողովածուն կհարստացնի Տնտեսագիտության և կառավարման ինստիտուտի կողմից հիմնադրված «Տնտեսագիտական և կառավարչական գիտելիքների գրադարան» մատենաշարը:

ԲԱԺԻՆ 1

Տ Ն Տ Ե Մ Ո Ւ Թ Յ Ա Ն Չ Ա Ր Գ Ա Յ Մ Ա Ն Հ Ի Մ Ն Ա Խ Ն Դ Ի Ր Ն Ե Ր

ՎԱՐԴԱՆ ԲՈՍՏԱՆՁՅԱՆ

տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր

ԳԵՎՈՐԳ ԿԻՐԱԿՈՍՅԱՆ

տնտեսագիտության թեկնածու, դոցենտ

ՍՄԲԱՏ ՄԵԼԻՔՅԱՆ

ԵՊՀ հայցորդ

ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆԱԿԱՆ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐԸ ¹

Հոդվածը նվիրված է բյուջետային գործընթացի կազմակերպման հիմնահարցերի ուսումնասիրությանը: Քննարկվել են բյուջեի կազմման հիմնական մոտեցումները և դրա վրա ազդող գործոնները: Ներկայացվել են բյուջետավորման հիմնական եղանակները, դրանց առավելությունները և թերությունները: Ուսումնասիրվել են բյուջեի կազմման գործընթացում գոյություն ունեցող սահմանափակումները և դրանք պայմանավորող քաղաքական և տնտեսական գործոնները: Ներկայացվել են վերջիններիս դասնորոնները զարգացած և զարգացող երկրներում:

Բանալի բառեր. բյուջետային քաղաքականություն, բյուջետային գործընթաց, բյուջետային եկամուտներ և ծախսեր, պետական ֆինանսներ:

¹ Հոդվածը գրախոսել է **տ.գ.դ., պրոֆ. Ա. Սալնազարյանը:**

ВАРДАН БОСТАНДЖЯН

доктор экономических наук, профессор

ГЕВОРГ КИРАКОСЯН

кандидат экономических наук, доцент

СМБАТ МЕЛИКЯН

соискатель Ереванского государственного университета

***МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОРГАНИЗАЦИИ
БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕССА***

Статья посвящена изучению вопросов организации бюджетного процесса. Обсуждены основные подходы к составлению бюджета и влияющие на него факторы. Представлены основные способы бюджетирования, их преимущества и недостатки. Изучены действующие ограничения в процессе составления бюджета и обуславливающие их политические и экономические факторы. Представлены их проявления в развитых и развивающихся странах.

Ключевые слова: бюджетная политика, бюджетный процесс, бюджетные доходы и расходы, государственные финансы.

VARDAN BOSTANJYAN

Doctor of Economics, Professor

GEVORG KIRAKOSYAN

Ph.D. in Economics, Associate Professor

SMBAT MELIKYAN

Applicant of the Yerevan State University

***THE METHODOLOGICAL APPROACHES OF THE ORGANIZATION
OF THE BUDGET PROCESS***

The article is devoted to the research of issues of budget process organization. The basic approaches of budgeting and the influencing factors have been discussed in the article. The basic methods of budgeting, their advantages and disadvantages are presented in the article. The existing limitations in the budgeting process and related political and economic factors have been researched. Their manifestations have been presented in the developed and developing countries.

Key words: budget policy, budget process, budget revenues and expenditure, public finance.

ԷԴՈՒԱՐԴ ՕՐԴՅԱՆ

*Տնտեսագիտության և կառավարման ինստիտուտի տնօրեն,
տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր*

ԱՆԺԵԼԱ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ

*ԵՊՀ տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետի
կառավարման և գործարարության ամբիոնի հայցորդ*

ԶԲԱՂՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿԸ ԵՎ ԴՐԱ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀՀ-ՈՒՄ¹

Հոդվածում վերլուծվում է զբաղվածության մակարդակը ՀՀ-ում:

Դիտարկվում են զբաղվածության տարբեր բնորոշումները, մոտեցումները, կարգավիճակները, ինչպես նաև զբաղվածության ճյուղային կառուցվածքը և ՀՀ զբաղվածության մասին օրենքի փոփոխությունները:

ՀՀ հեռանկարային զարգացման ծրագրի շրջանակներում դիտարկվել են զբաղվածության ընդլայնման հնարավորությունները:

Բանալի բաներ. զբաղվածություն, զբաղվածության քաղաքականություն, զբաղվածության կարգավիճակ:

ЭДУАРД ОРДЯН

*директор Института экономики и управления,
доктор экономических наук профессор*

АНЖЕЛА АЛЕКСАНИЯН

*соискатель кафедры менеджмента и бизнеса факультета экономики
и менеджмента Ереванского государственного университета*

УРОВЕНЬ ЗАНЯТОСТИ И НАПРАВЛЕНИЯ ЕГО ПОВЫШЕНИЯ В РА

В статье анализируется уровень занятости, и освещены аспекты политики занятости в Республике Армения.

Рассматриваются различные определения, подходы, статусы занятости, а также отраслевая структура занятости и изменения в законе о занятости РА.

В рамках программы перспективного развития РА рассмотрены возможности расширения занятости.

¹ Հոդվածը գրախոսել է **տ.գ.դ., պրոֆ. Վ. Բոստանջյանը:**

Ключевые слова: занятость, политика занятости, статус занятости.

EDUARD ORDYAN

*Director of the Institute of Economics and Management,
Doctor of Economics, Professor*

ANJELA ALEQSANYAN

*Applicant of Chair of Business and Management of Faculty of
Economics and Management of the Yerevan State University*

***EMPLOYMENT LEVEL AND DIRECTIONS OF ITS IMPROVEMENT
IN RA***

The employment level in RA is analyzed in article.

Different determinations, approaches, employment statuses, and also employment industry structure and the change in the employment act of the RA are considered.

The possibility of employment expansion has been considered within the perspective development program of RA.

Key words: employment, policy of employment, employment status.

ՍԱՐԳԻՍ ՂԱՆԹԱՐՁՅԱՆ

տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր

ԵՍԹԵՐ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

*ԵՊՀ տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետի
կառավարման և գործարարության ամբիոնի ասպիրանտ*

ՆՈՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԵՎՏՐԱՅՆԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՀՀ-ՈՒՄ¹

Յուրաքանչյուր երկրի տնտեսության նորարարական զարգացումը՝ արդյունաբերական սեփականության առևտրայնացումը և դրանց ներդրումը տարբեր ոլորտներում, կայուն հիմք է հանդիսանում երկրի զարգացման համար: Համաշխարհային աճող միտումները մտավոր սեփականությունն օգտագործելու համատեքստում մենք առաջվա նման ունենք ցածր մակարդակ: Այս իրավիճակը սահմանող խնդիրներից կարելի է առանձնացնել մտավոր սեփականությունը գնահատող օրենքների բացակայությունը:

Բանալի բաներ. մտավոր սեփականություն, առևտրայնացում, նորարարություններ:

САРКИС КАНТАРДЖЯН

доктор экономических наук, профессор

ЕСТЕР КАРАПЕТЯН

*аспирант кафедры менеджмента и бизнеса факультета экономики
и менеджмента Ереванского государственного университета*

ПРОБЛЕМЫ КОММЕРЦИАЛИЗАЦИИ ИННОВАЦИЙ В РА

Инновационное развитие экономики каждой страны – коммерциализация объектов промышленной собственности и их внедрение в разные отрасли промышленности, является устойчивой основой для развития страны. В контексте растущей мировой тенденции по использованию интеллектуальной собственности, мы по-прежнему имеем низкий уровень коммерциализации. Среди задач, определяющих эту ситуацию, можно выделить отсутствие законов по оценке объектов интеллектуальной собственности.

Ключевые слова: интеллектуальная собственность, коммерциализация, инновации.

¹ Հոդվածը գրախոսել է **տ.գ.դ., պրոֆ. Է. Օրդյանը:**

SARGIS KHANTARJYAN

Doctor of Economics, Professor

YESTER KARAPETYAN

*Ph.D. Student of Chair of Business and Management of Faculty of
Economics and Management of the Yerevan State University*

ISSUES OF COMMERCIALIZATION OF THE INNOVATIONS IN RA

An innovational economical development of each country: commercialization of industrial property objects and their implementation in different sectors of industry is a stable foundation for development. In the context of the world growing tendency in the use of intellectual property, we still have a low level of commercialization. The lack of the legislation regarding the objects estimation of the intellectual property can be distinguished among the issues, which determine this situation.

Key words: intellectual property, commercialization, innovations.

ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ ՕՐԴՅԱՆ

ՀՊՏՀ կառավարման ամբիոնի դոցենտ, տնտեսագիտության թեկնածու

ԼԻԼԻԹ ԽԱՉԱՏՏՐՅԱՆ

ՀՊՏՀ միջազգային տնտեսական հարաբերությունների ամբիոնի ասիստենտ, տնտեսագիտության թեկնածու

ՄԱՐԻՆԵ ՀԱՅՐԻՅԱՆ

Տնտեսագիտության և կառավարման ինստիտուտի ուսումնամեթոդական բաժնի վարիչ, տնտեսագիտության թեկնածու

ՀՀ – ԵՎՐԱՍԻԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱ- ԳՈՐԾԱԿՅՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՈՒՈՐՏՆԵՐԸ ¹

Ոչ մի պետություն ի վիճակի չէ ինքնուրույն հաղթահարելու գլոբալ մարտահրավերներն ու վտանգները: Ինտեգրումը դիտվում է որպես կարևորագույն միջոց պետությունների մրցունակության բարձրացման, դրանց արդյունավետ արդիականացման, ինչպես նաև համաշխարհային համագործակցության մեջ ներգրավման՝ առավել ուժեղ դիրքերում: Այնպիսի փոքր երկրների համար, ինչպիսին Հայաստանն է, ինտեգրումը երկարատև տնտեսական աճի ապահովման երաշխիքն է:

Հոդվածում ուսումնասիրվում է Հայաստան - Եվրասիական տնտեսական միություն համագործակցությունն ապրանքների և ծառայությունների առևտրի և կապիտալ ներդրումների իրականացման, ինչպես նաև մի շարք այլ ոլորտներում: Փորձ է արվում պարզելու ԵԱՏՄ-ին ՀՀ անդամակցության տնտեսական հեռանկարները:

Բանալի բառեր. Եվրասիական տնտեսական միություն, արտաքին առևտուր, առևտրային հաշվեկշիռ, առևտրային գործընկերներ, առավել բարձր մաքսային արժեք ունեցող ապրանքներ:

¹ Հոդվածը գրախոսել է **տ.գ.դ., պրոֆ. Վ. Բոստանջյանը:**

АРМЕНУИ ОРДЯН

доцент кафедры управления Армянского государственного экономического университета, кандидат экономических наук

ЛИЛИТ ХАЧАТРЯН

ассистент кафедры международных экономических отношений Армянского государственного экономического университета, кандидат экономических наук

МАРИНЕ АЙРИЯН

зав. учебнометодическим отделом Института экономики и управления, кандидат экономических наук

СОТРУДНИЧЕСТВО РА – ЕВРАЗИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ СОЮЗ И СФЕРЫ РАЗВИТИЯ

Ни одно государство не в состоянии самостоятельно противостоять глобальным вызовам и угрозам. Интеграция рассматривается как самое важное средство для повышения конкурентоспособности государств, их эффективной модернизации, а также вовлечения в международное сотрудничество – с более сильных позиций. Для таких малых стран, как Армения, интеграция – это гарантия обеспечения долгосрочного экономического роста.

В статье рассматривается сотрудничество Армения – Евразийский экономический союз в таких отраслях, как торговля товарами и услугами, капитальные вложения и прочее. Сделана попытка выяснить экономические перспективы членства РА в Евразийском экономическом союзе.

Ключевые слова: Евразийский экономический союз, внешняя торговля, торговый баланс, торговые партнеры, товары с самой высокой таможенной стоимостью.

ARMENUHI ORDYAN

Associate Professor of the Chair of Management of the Armenian State University of Economics, Ph.D. in Economics

LILIT KHACHATRYAN

Assistant of the Lecturer of the Chair of International Economic Relations of the Armenian State University of Economics, Ph.D. in Economics

MARINE HAYRIYAN

Head of Educational-Methodical Department of the Institute of Economics and Management, Ph.D. in Economics

***RA- EURASIAN ECONOMIC UNION COOPERATION AND SECTORS
OF DEVELOPMENT***

No state is able to confront global challenges and threats by itself. Integration is considered as the most important mean for enhancing competitiveness of the states, for their effective modernization, and for engaging in international cooperation as well with stronger positions. The integration is a guarantee of ensuring long-term economic growth for such small countries as Armenia.

The Armenia-EEU cooperation is considered in the article in such sectors as trade in goods and services, capital investments and etc. An attempt was made to figure out the economic perspectives of RA membership in the Eurasian Economic Union.

Key words: The Eurasian Economic Union, international trade, trade balance, trading partners, goods with the highest customs value.

ԳԵՎՈՐԳ ԿԻՐԱԿՈՍՅԱՆ

տնտեսագիտության թեկնածու, դոցենտ

ՄԱՐԻԱՄ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ

տնտեսագիտության թեկնածու

ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՄԱՆ ՈւՂԻՆԵՐԸ ՇՈւ ԿԱՅԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈւԹՅՈւՆՆԵՐԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈւՄ¹

Հոդվածում քննարկված են շուկայական տնտեսության պայմաններում բյուջետային ծախսերի իրականացման հիմնախնդիրները և դիտարկված են դրանց լուծման հիմնական մոտեցումները: Վերլուծվել են բյուջետային ծախսերի վրա ազդող գործոնները, գնահատվել են դրանց ազդեցության եղանակները և ներկայացվել են առաջարկություններ դրանց չեզոքացման համար: Ներկայացվել են Հայաստանի Հանրապետությունում բյուջետային քաղաքականության իրականացման հիմնախնդիրները, դրանց լուծման ուղիները և բյուջետային ծախսերի արդյունավետության բարձրացման հիմնական մոտեցումները:

Բանալի բառեր. բյուջետային քաղաքականություն, բյուջետային ծախսեր, բյուջետային ֆինանսավորում, պետական բյուջե, բյուջետային համակարգ:

ГЕВОРГ КИРАКОСЯН

кандидат экономических наук, доцент

МАРИАМ АВЕТИСЯН

кандидат экономических наук

ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ БЮДЖЕТНОЙ СИСТЕМЫ В УСЛОВИЯХ РЫНОЧНЫХ ОТНОШЕНИЙ

В статье обсуждены проблемы осуществления бюджетных расходов и рассмотрены основные подходы к их решению в условиях рыночной экономики. Проанализированы факторы, влияющие на бюджетные расходы, оценены формы их влияния, и представлены предложения по их ликвидации. Представлены проблемы реализации бюджетной политики, пути их решения и основные подходы по повышению эффективности бюд-

¹ Հոդվածը գրախոսել է **տ.գ.դ., պրոֆ. Ա. Դարբինյանը**:

жетных расходов в Республике Армения.

Ключевые слова: бюджетная политика, бюджетные расходы, бюджетное финансирование, государственный бюджет, бюджетная система.

GEVORG KIRAKOSYAN

Ph.D. in Economics, Associate Professor

MARIAM AVETISYAN

Ph.D. in Economics

***THE IMPROVMENT WAYS OF THE BUDGET SYSTEM IN THE
CONDITIONS OF MARKET RELATIONS***

The issues of the budget expenses realization are discussed in the article and the main approaches are considered for solving them in the conditions of the market economy. The affecting budget expenses factors have been analyzed, the forms of their influence have been estimated and the suggestions for their elimination have been presented. The issues of the budget policy realization, the ways of their solutions and the main approaches of improving the efficiency of the budget expenses in the Republic of Armenia have been presented.

Key words: budget policy, budget expenditure, budget financing, state budget, budget system.

ՀՐԱՆՈՒՇ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ

ՀՊՏՀ միկրոէկոնոմիկայի և ձեռնարկատիրական գործունեության կազմակերպման ամբիոնի դոցենտ, տնտեսագիտության թեկնածու

ՀԱՅԿ ՂԱԶԱՐՅԱՆ

ՀԱԱՀ ագրոբիզնեսի կազմակերպման և կառավարման ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար, տնտեսագիտության թեկնածու, դոցենտ

ԱՆՆԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՀՊՏՀ միկրոէկոնոմիկայի և ձեռնարկատիրական գործունեության կազմակերպման ամբիոնի դոցենտ, տնտեսագիտության թեկնածու

ՀՀ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ՈԼՈՐՏԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴԻ ՎԻՃԱԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆՆ ՈՒ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ ¹

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների (այսուհետև՝ SS) ոլորտը ՀՀ տնտեսության ամենաարագ զարգացող ճյուղերից է, որը մեծապես նպաստում է երկրի տնտեսության աճին, մրցունակության և արտադրողականության բարձրացմանը, հավելյալ արժեք ապահովող աշխատատեղերի ստեղծմանը և երկրի վարկանիշի բարձրացմանը: Ոլորտն ապահովում է բարձր եկամտաբերություն և գրավիչ է խոշորածավալ օտարերկրյա ներդրումների համար: ՀՀ կառավարությունը հետևողականորեն և աստիճանական կերպով շարունակում է աջակցել ոլորտի հետագա զարգացմանը, սակայն Հայաստանում դեռևս ոլորտի զարգացման գործում ամբողջությամբ չի օգտագործվում առկա ողջ ներուժը, որը կարող է մեծ ներդրում ունենալ Հայաստանի տնտեսության աճի ու զարգացման գործում: Հայաստանում SS ոլորտի զարգացումը հնարավոր է և կարևոր, որպեսզի առաջին հերթին տեղեկատվական նախագծերն իրականացնեն հայրենական ընկերությունները ոչ միայն անվտանգության, այլ նաև հանրապետությունում բարձրակարգ կադրերի պատրաստման տեսանկյունից: SS զարգացման գործում կարևոր է նաև բնակչության գործնական գիտելիքներով ուսուցման բարելավումը, երիտասարդ սերնդի մոտ ինտելեկտուալ ներուժի զարգացումը, հայրենական SS կազմակերպություններին պետական աջակցությունը արտաքին շուկաներ դուրս գալու դեպքում:

Բանալի բաներ. տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ, ծառայություն, մրցունակություն, համացանց, ենթակառուցվածք:

¹ Հոդվածը գրախոսել է **տ.գ.թ. Մ. Հայրիյանը:**

ГРАНУШ ГАБРИЕЛЯН

доцент кафедры микроэкономики и организации предпринимательской деятельности Армянского государственного экономического университета, кандидат экономических наук

АЙК КАЗАРЯН

и.о. завкафедрой организации и управления агробизнесом Национального аграрного университета Армении, кандидат экономических наук, доцент

АННА САРГСЯН

доцент кафедры микроэкономики и организации предпринимательской деятельности Армянского государственного экономического университета, кандидат экономических наук

АНАЛИЗ И ОЦЕНКА СОВРЕМЕННОГО СОСТОЯНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СФЕРЫ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ РА

Сфера информационных технологий (ИТ) в РА – одна из интенсивно развивающихся отраслей, которая существенным образом способствует росту экономики, повышению ее конкурентоспособности и производительности, созданию рабочих мест, обеспечивающих добавленную стоимость, и повышению рейтинга страны. Отрасль обеспечивает высокую доходность и привлекательна для иностранных инвестиций в больших объемах. Правительство РА последовательно и постепенно продолжает содействовать дальнейшему развитию отрасли. Однако в Армении все еще не в полной мере используется весь имеющийся потенциал, который смог бы внести большой вклад в развитие экономики страны и обеспечить ее рост. Для развития этой ключевой отрасли крайне важно, чтобы информационные проекты в первую очередь осуществляли отечественные компании, причем не только с точки зрения безопасности, но и с целью подготовки высококвалифицированных кадров. Для развития сферы ИТ также важно улучшение обучения населения практическим навыкам в этой области, развитие интеллектуального потенциала у молодого поколения, государственное содействие отечественным ИТ-компаниям для выхода на внешний рынок.

Ключевые слова: информационные технологии, обслуживание, конкурентоспособность, Интернет, инфраструктура.

HRANUSH GABRIELIAN

Associate Professor of the Chair of Microeconomics and Organization of Entrepreneurial Activities of the Armenian State University of Economics, Ph.D. in Economics

HAYK GHAZARYAN

Acting Head of the Chair of Agribusiness Organization and Management of the Armenian National Agrarian University, Ph.D. in Economics, Associate Professor

ANNA SARGSYAN

Associate Professor of the Chair of Microeconomics and Organization of Entrepreneurial Activities of the Armenian State University of Economics, Ph.D. in Economics

***THE ANALYSIS AND ASSESSMENT OF THE CURRENT STATE OF
THE RA IT SECTOR ACTIVITY***

Information technology (IT) sector is one of the fastest developing sectors of the RA economy, which contributes greatly to economic growth of the country, competitiveness and productivity increase, creation of extra value providing jobs and increase of country rating. The sector provides high profitability and is attractive for large foreign investments. The Government of the RA consistently and gradually continues to support a further development of the sector, but in Armenia in the development of the sector still the full potential is not completely used, which could greatly contribute to the growth and development of Armenia's economy. In Armenia the development of Information technology sector is possible and important so as first of all information projects will be undertaken by local companies not only for security, but also in terms of preparing high quality cadres. At the same time for the IT sector development the improvement of population practical knowledge teaching is also important, the development of intellectual potential of the young generation, state support to the local IT companies in case they enter foreign markets.

Keywords: information technology, service, competitiveness, Internet, infrastructure.

ԱՐԵՎԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

*ՀՊՏՀ կառավարման ամբիոնի դոցենտ,
տնտեսագիտության թեկնածու*

ՄԱՐԻԱՆԱ ՔՈՉԱՐՅԱՆ

ՀՊՏՀ կառավարման ամբիոնի ասիստենտ

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ՈԼՈՐՏԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԱՐԴԻ ՄԻՏՈՆԻՄԵՐԸ ՀՀ-ՈՒՄ ¹

SS ոլորտը ՀՀ տնտեսության ամենաբարձր հավելյալ արժեք ձևավորող ոլորտն է: 2000 թվականից ի վեր ՀՀ կառավարության կողմից այն ճանաչվել է ՀՀ տնտեսության գերակա ճյուղերից մեկը:

Ոլորտում իրականացվել և շարունակում են իրականացվել օրենսդրական բարեփոխումներ SS ընկերությունների համար գործարար և ներդրումային միջավայրի բարելավման առումով:

Բանալի բաներ. տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ, մարդկային ռեսուրս, գիտատար տնտեսություն, մրցակցային առավելություն:

АРЕВИК ОГАНЕСЯН

*доцент кафедры управления Армянского государственного
экономического университета, кандидат экономических наук*

МАРИАНА КОЧАРЯН

*ассистент кафедры управления Армянского
государственного экономического университета*

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ СФЕРЫ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РА

Сфера ИТ Армении - отрасль, формирующая самую высокую добавленную стоимость. С 2000 г. правительством РА она признана одной из приоритетных отраслей экономики страны.

В данной сфере проведены и продолжают осуществляться законодательные реформы с целью улучшения бизнес- и инвестиционной среды для ИТ-компаний.

Ключевые слова: информационные технологии, человеческий ресурс, наукоемкая экономика, конкурентные преимущества.

¹ Հոդվածը գրախոսել է **տ.գ.թ. Մ. Հայրիյանը:**

AREVIK HOVHANNISYAN

*Associate Professor of the Chair of Management of the
Armenian State University of Economics, Ph.D. in Economics*

MARIANA KOCHARYAN

*Assistant of the Chair of Management of the
Armenian State University of Economics*

THE MODERN TRENDS OF THE IT DEVELOPMENT SPHERE IN RA

The IT sector of the RA forms the highest VAT. It has been recognized by the RA government as one of the priority economic sectors of the country since 2000.

Legislative reforms have been implemented and are still being implemented in this sector, in order to improve the business and investment environment for the companies.

Key words: IT, human resources, economy based on knowledge, competitive advantage.

ՀԱՅԿ ՂԱԶԱՐՅԱՆ

ՀԱԱՀ ագրոբիզնեսի կազմակերպման և կառավարման ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար, տնտեսագիտության թեկնածու, դոցենտ

ՀԱՍՄԻԿ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ՀԱԱՀ ագրոբիզնեսի կազմակերպման և կառավարման ամբիոնի դասախոս

ԱՐՄԻՆԵ ԲԵՐԱԿՉՅԱՆ

ՀԱԱՀ ագրոբիզնեսի և շուկայաբանության ֆակուլտետի «Ագրոբիզնես և շուկայաբանություն» մասնագիտության 3-րդ կուրսի ուսանողուհի

**ՀՀ ԳԻՆԵԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ
ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ԼՈՒԾՄԱՆ ՈւՂԻՆԵՐԸ ¹**

Չնայած հանրապետության խաղողագործության և գինեգործության ճյուղում նկատվող դրական տեղաշարժերին՝ այնուամենայնիվ գինեգործության ոլորտում դեռևս առկա են չլուծված լուրջ խնդիրներ: Գինեգործության զարգացումը Հայաստանում հնարավոր է համալիր միջոցառումների իրականացման շնորհիվ, որը ենթադրում է խաղողի նոր, որակյալ սորտերի արմատավորում և ժամանակակից տեխնոլոգիաների ներդրում, գինեգործական արդյունաբերական տեխնիկական վերագինում, գինու տեսականու ընդլայնում և որակի բարելավում, պետական աջակցության կառուցակարգերի կատարելագործում, ռիսկերի կառավարման արդյունավետ համակարգի ներդրում, գինու զբոսաշրջության զարգացում և այլն:

Բանալի բառեր. խաղողագործություն, գինեգործություն, հիմնախնդիրներ, տեխնոլոգիաներ, ներդրումներ, որակ, տեսականի, ռիսկ:

¹ Հոդվածը գրախոսել է **տ.գ.դ., պրոֆ. Ա. Սարգսյանը:**

АЙК КАЗАРЯН

и.о. завкафедрой организации и управления агробизнесом Национального аграрного университета Армении , кандидат экономических наук, доцент

АСМИК ГЕВОРКЯН

*лектор кафедры организации и управления агробизнесом
Национального аграрного университета Армении*

АРМИНЕ БЕРАКЧЯН

студентка 3-го курса факультета агробизнеса и маркетинга Национального аграрного университета Армении по специальности “Агробизнес и маркетинг”

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВИНОДЕЛЬЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ РА И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ

Несмотря на наблюдаемые положительные сдвиги в виноградарстве и виноделии, тем не менее в винодельческой отрасли остаются пока еще нерешенными серьезные проблемы. Развитие виноделия в Армении возможно благодаря осуществлению комплекса мероприятий: выращиванию новых высококачественных сортов винограда, внедрению современных технологий, техническому перевооружению винодельческой промышленности, расширению ассортимента вин и повышению их качества, совершенствованию механизмов государственного содействия, внедрению эффективной системы управления рисками, развитию винного туризма и пр.

Ключевые слова: виноградарство, виноделие, проблемы, технологии, инвестиции, качество, ассортимент, риск.

HAYK GHAZARYAN

Acting Head of the Chair of Agribusiness Organization and Management of the Armenian National Agrarian University, Ph.D. in Economics, Associate Professor

HASMIK GEVORGYAN

Lecturer of the Chair of Agribusiness Organization and Management of the Armenian National Agrarian University

ARMINE BERAKCHYAN

The 3-rd course student of Agribusiness and Marketing specialty of the faculty of Agribusiness and Marketing of the Armenian National Agrarian University

THE ISSUES OF THE RA WINEMAKING INDUSTRY AND THE WAYS OF THEIR SOLUTION

Despite the positive changes observed in the field of viticulture and winemaking, there are still unresolved serious problems in winemaking. The development of winemaking in Armenia is possible only by complex measures realization which means implanting of grapes new qualified sorts and implementation of modern technologies, wine industrial technical modernization, enlargement of wine variety and quality improvement, development of government support mechanisms, implementation of risks management efficient system, development of wine tourism development.

Key words: viticulture, winemaking, issues, technologies, investments, quality, variety, risk.

ԱՐՄԱՆ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

*Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանի դոցենտ,
տնտեսագիտության թեկնածու*

ՕՐԳԱՆԱԿԱՆ ՄԵՂՎԱԲՈՒԾՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀՀ ՎԱՅՈՑ ՁՈՐԻ ՄԱՐԶՈՒՄ¹

Մեղվաբուծությունը հանդիսանում է ՀՀ Վայոց ձորի մարզի ավանդական ոլորտներից, ի շնորհիվ կլիմայական պայմանների և վեգետացիոն շրջանի: Մեղվաբուծությունը հիմնականում լայնորեն տարածված է նախալեռնային և լեռնային շրջաններում, որտեղ առկա են ընդարձակ մարզագետիկներ: Հետագա զարգացման հիմնական հնարավորությունը արտահանման ավելացումն է, հատկապես օրգանական մեղրի արտահանման:

Օրգանական մեղվաբուծության դեպքում կիրառվում են բնական տեխնոլոգիաներ, այնպիսի մթերքներ արտադրելու համար, որոնք օգտակար են ն՝ ֆերմերի, ն՝ շրջակա միջավայրի, ն՝ սպառողի համար: Օրգանական մեթոդների կիրառումը ներկայում ստանում է ավելի մեծ կարևորություն, և մեղվաբույծները վերադառնում են դեպի բնություն՝ գտնելու առողջարար արտադրանք արտադրելու լավագույն ճանապարհը:

Բանայի բառեր. մեղվաբուծություն, օրգանական արտադրություն, բնապահպանություն, աղքատության կրճատում, արդյունավետություն:

АРМАН АРУТЮНЯН

*доцент Национального аграрного университета Армении,
кандидат экономических наук*

ВОЗМОЖНОСТИ РАЗВИТИЯ ОРГАНИЧЕСКОГО ПЧЕЛОВОДСТВА В МАРЗЕ ВАЙОЦ ДЗОР РА

Благодаря климатическим условиям и вегетационному сезону пчеловодство является одной из традиционных отраслей марза Вайоц Дзор РА. Пчеловодство в основном широко распространено в предгорных и горных районах, где расположены просторные луга. Основная возможность дальнейшего развития пчеловодства – это развитие экспорта, особенно экспорта органического меда.

¹ Հոդվածը գրախոսել է **տ.գ.թ., դոցենտ Հ. Ղազարյանը:**

В органическом пчеловодстве применяются естественные технологии для производства таких продуктов, которые полезны как для фермеров, так и для окружающей среды и потребителей. Применение органических методов в настоящее время приобретает все большую значимость. Фермеры возвращаются к природе для выявления лучшего способа по производству целебных продуктов.

Ключевые слова: пчеловодство, органическое производство, экология, сокращение бедности, производительность.

ARMAN HARUTYUNYAN

Associate Professor of the Armenian National Agrarian University,

Ph.D. in Economics

***THE OPPORTUNITIES OF DEVELOPMENT OF ORGANIC
BEEKEEPING IN VAYOTS DZOR MARZ RA***

The sector of beekeeping has good traditions in Vayots Dzor Marz due to the climatic conditions and the vegetation of the Marz. Beekeeping is widely spread mainly in pre-mountainous and mountainous communities where there are broad meadows. The main potential for the development of beekeeping in Armenia and in the province of Vayots Dzor is the development of exports, especially organic honey.

Organic beekeeping uses all-natural techniques to grow food in a way that's good for farmers, good for the environment, and good for consumers. The implementation of the organic methods are becoming ever more important, and farmers are turning back to nature to find the best ways to produce healthy food from the healthy land.

Key words: beekeeping, organic production, environment, poverty reduction, productivity.

ԵԼԻԶԱՎԵՏԱ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

ՀՀ պետական կառավարման ակադեմիայի հայցորդ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՃԻ ԽԹԱՆՄԱՆ ԵՎ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐԻ ՆԵՐԳՐԱՎՄԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ¹

ՀՀ տնտեսության զարգացման ներկա փուլում առաջնաերթ կարևորություն է ստացել տնտեսական աճի խթանումը, որի հավելաձևը 2016-ին կազմել է ընդամենը 0.2%: Երկրի անվտանգության ապահովման և բնակչության սոցիալ-տնտեսական հիմնախնդիրների լուծման ուղին ներդրումների ներգրավման միջոցով տնտեսական աճի բարձրացումն է՝ հիմնականում արտահանման խթանման ճանապարհով:

Հեղինակը ուսումնասիրել և բացահայտել են այն գործիքները և հնարավորությունները, որոնք հնարավորություն կընձեռեն արտահանման խթանման, կենսաթոշակային հիմնադրամների, հանրապետության ներքին ռեզերվների օգտագործման միջոցով ավելացնել տնտեսության աճը, ինչն էլ պետք է դրվի ՀՀ կառավարության տնտեսական քաղաքականության հիմքում:

Բանալի բաներ. տնտեսական աճ, ներդրումներ, ներդրումների ներգրավում, ազատական առևտուր, արտահանման խթանում, ներդրումային միջավայր, երկրի տնտեսության բացություն, արտահանման հակվածություն:

ЕЛИЗАВЕТА МАРКАРЯН

соискатель Академии государственного управления РА

ПОЛИТИКА СТИМУЛИРОВАНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНВЕСТИЦИЙ В РЕСПУБЛИКЕ АРМЕНИЯ

На данном этапе развития экономики РА первоочередной задачей является стимулирование экономического роста, прирост которого в 2016 году составил всего лишь 0.2%. Основное решение проблемы экономической безопасности страны и социально-экономических проблем населения – повышение темпов экономического роста путем привлечения инвестиций, в основном посредством стимулирования экспорта.

¹ Հոդվածը տպագրության է երաշխավորել **ս.գ.դ., պրոֆ. Ա. Մարկոսյանը**, գրախոսել՝ **ս.գ.դ., պրոֆ. Է. Օրդյանը**:

В статье проанализированы и выявлены те инструменты и возможности, которые позволят обеспечить экономический рост посредством стимулирования экспорта, использования финансовых средств пенсионных фондов, внутренних сбережений и резервов. Именно это должно быть заложено в основе экономической политики правительства РА.

Ключевые слова: экономический рост, инвестиции, привлечение инвестиций, свободная торговля, стимулирование экспорта, инвестиционная среда, открытость экономики страны, склонность к экспорту.

ELIZABETH MARKARYAN

Applicant of the Public Administration Academy of the RA

THE POLICY DIRECTED ON STIMULATION OF ECONOMIC GROWTH AND ATTRACTING INVESTMENTS IN THE REPUBLIC OF ARMENIA

At this stage of Armenia's economic development, the first priority is to stimulate economic growth, and 0.2% GDP growth in 2016 is considered scanty. The main source of solving the problems of economic security, as well as socio-economic tasks, is seen in achieving the sufficient economic growth by attracting investments, mainly due to an increase in exports.

The author of the article analyzes and identifies those instruments and means that will lead to stimulating exports, will allow to ensure economic growth through the use of financial resources of pension funds, domestic savings and reserves. By the author's opinion, this policy should be laid in the basis of the economic policy of the Government of the Republic of Armenia.

Key words: economic growth, investments, attraction of investments, free trade, promotion of exports, investment environment, open economy, propensity to export.

ԱՇՈՏ ԹՈՎՄԱՍՅԱՆ

*ՀՀ ՊՆ ռազմարդյունաբերության պետական կոմիտեի
ֆինանսատնտեսագիտական բաժնի պետ, ՔՀԾ 1-ին դասի խորհրդական,
ՀՀ պետական կառավարման ակադեմիայի հայցորդ*

«ՌԱԶՄԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ» ՀԱՍԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՈՒՂՈՐՏԻ ԴԵՐՆ Ու ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ¹

Պետության ազգային անվտանգության ապահովման կարևորագույն միջոցներից են զինված ուժերը և ռազմարդյունաբերական համալիրը: Ռազմարդյունաբերական համալիրը գիտական, արտադրական կազմակերպությունների ու պետական մարմինների համակարգ է, որի գործունեությունն ուղղված է պետության ռազմատեխնիկական քաղաքականության կենսագործմանը:

Հոդվածում ներկայացված է ռազմարդյունաբերական համալիրի էությունը և դրա տարբեր սահմանումները, դերը համաշխարհային տնտեսության զարգացման մեջ: Ներկայացված են ռազմարդյունաբերական համալիրի սուբյեկտների կազմակերպափրավական և սեփականության ձևերը: Մի շարք երկրների ռազմական ծախսերի տվյալների հիման վրա կատարվել է համեմատական վերլուծություն:

Բանալի բաներ. ռազմարդյունաբերական համալիր, համաշխարհային տնտեսություն, ռազմական ծախսեր:

АШОТ ТОВМАСЯН

*начальник финансово-экономического отдела Государственного военно-промышленного комитета МО РА, советник 1-го класса СГС,
соискатель Академии государственного управления РА*

ПОНЯТИЕ "ВОЕННО-ПРОМЫШЛЕННЫЙ КОМПЛЕКС", РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ ОТРАСЛИ

Одними из важнейших средств обеспечения национальной безопасности государства являются вооруженные силы и военно-промышленный комплекс. Военно-промышленный комплекс - система научных и производственных предприятий, а также государственных органов, деятельность которой направлена на реализацию военно-технической политики государства.

¹ Հոդվածը հրատարակության է երաշխավորել **տ.գ.դ., պրոֆ. Ա. Մարկոսյանը**, գրախոսել՝ **տ.գ.դ., պրոֆ. Ա. Դարբինյանը:**

В статье представлены понятие военно-промышленного комплекса, его различные определения, роль в развитии мировой экономики. Представлены организационные формы и формы собственности субъектов военной промышленности. На основе данных военных расходов ряда стран проведен сравнительный анализ.

Ключевые слова: военно-промышленный комплекс, мировая экономика, военные расходы.

ASHOT TOVMASYAN

*Head of Financial Economic Department of State Military
Industrial Committee of MoD of the RA, SCS Adviser of 1st class,
Applicant of the Public Administration Academy of the RA*

***THE CONCEPT OF "MILITARY-INDUSTRIAL COMPLEX", THE
ROLE AND MEANING OF THE SPHERE***

The most important means of ensuring national security of the country are the armed forces and the military-industrial complex. The military-industrial complex is a set of scientific and industrial enterprises, and government organs, whose activities are aimed at implementing the military-technical policy of the state.

The article presents the concept of the military-industrial complex and its various definitions, its role in the development of the world economy. The organizational forms and forms of ownership of military industry subjects are presented. Based on the data of military expenditures of several countries, an analysis was carried out.

Key words: military-industrial complex, world economy, military expenditures.

ԽԱՉԱՏՈՒՐ ԻԳԻԹՅԱՆ

ՀՊՏՀ ֆինանսների ամբիոնի ասպիրանտ

ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ ՆԵՐՂՐՈՒՄՆԵՐԸ ՈՐՊԵՍ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՃԻՆ ՆՊԱՍՏՈՂ ԽԹԱՆՆԵՐ ¹

ՀՀ-ում օտարերկրյա ուղղակի ներդրումները չեն կարող նվազ բարենպաստ լինել, քան ներքին ներդրումները, այսինքն սահմանված են հավասար պայմաններ: Ոչ մի արգելք գոյություն չունի կապված ՕՈՆ-ի, կապիտալի ներհոսքի և բազմազանեցման (դիվերսիֆիկացիայի), շահույթի վերբաշխման հարցերում: Դրա հետևանքով թույլ է պաշտպանված ներքին ներդրումային միջավայրը, ինչը բերում է դրանց նկատմամբ օտարերկրյա կապիտալի նախապատվության բարձրացմանը:

Բանալի բաներ. օտարերկրյա ներդրումներ, ներդրումային քաղաքականություն, տնտեսական աճ, մրցակցային հնարավորություններ, արտահանում, ներդրումային միջավայր, ինտեգրում:

ХАЧАТУР ИГИТЯН

*аспирант кафедры финансов Армянского
государственного экономического университета*

ИНОСТРАННЫЕ ИНВЕСТИЦИИ КАК СТИМУЛЫ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА

Прямые иностранные инвестиции в Республике Армения не могут быть менее благоприятными, чем внутренние, т.е. созданы равные условия. Нет никаких препятствий для прямых иностранных инвестиций, притока капитала и диверсификации, перераспределения прибыли. Как результат, инвестиционный климат в стране слабо защищен, что приводит к тому, что предпочтение отдается иностранному капиталу по сравнению с внутренними инвестициями.

Ключевые слова: иностранные инвестиции, инвестиционная политика, экономический рост, конкурентные возможности, экспорт, инвестиционная среда, интеграция.

¹ Հոդվածը տպագրության է երաշխավորել **տ.գ.դ., պրոֆ. Կ. Աթոյանը**, գրախոսել՝ **տ.գ.դ., պրոֆ. Է. Օրդյանը:**

KHACHATUR IGITYAN

Ph.D. Student of the Armenian State University of Economics

FOREIGN INVESTMENTS AS STIMULUS FOR ECONOMIC GROWTH

Foreign direct investments in the Republic of Armenia can't be less favorable than domestic investments, which is why they are equally contrived. There are no barriers to the FDI, the capital inflow and diversification, and the redistribution of profits. As a result, the investment climate is weakly protected in the country, resulting in an increase in foreign capital inflow to the domestic investments.

Key words: foreign investment, investment policy, economic growth, competitive opportunities, export, investment environment, integration.

ՍՏԵԼԼԱ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ

ՀԱԱՀ ապրանքագիտության և մարքեթինգի ամբիոնի ասիստենտ

ՄՄԱՅԻՆ ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԾՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ

ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀՀ-ՈՒՄ¹

2010 թվականից սկսած նկատվում է մսի ու մսամթերքի շուկայի կայուն միտումներով դինամիկ աճ: Ըստ ՀՀ ԱՎԾ 2010-2015թթ. տվյալների՝ մսի և մսամթերքի շուկայի տարեկան ընդհանուր ծավալը գնահատվում է շուրջ 180,0 հազ. տոննա: Այնուհանդերձ մսի և մսամթերքի սեփական արտադրությունն ամբողջությամբ չի ապահովում շուկայի պահանջները, ուստի առայժմ բարձր է ներմուծվող մսի մասնաբաժինը:

Հողվածում նշվում են մսային անասնաբուծության և մսային արդյունաբերության զարգացման մի քանի ուղիներ, որոնք հնարավորություն կտան մսի ու մսամթերքի ամբողջական պահանջարկը բավարարել սեփական արտադրության հաշվին:

Բանալի բառեր. մսի և մսամթերքի շուկա, մսի արտադրության ծավալ, անասնազվիաբանակ, մսային տավարաբուծություն, հումքային պաշար, վերամշակող արդյունաբերություն:

СТЕЛЛА ГАБРИЕЛЯН

ассистент кафедры товароведения и маркетинга

Национального аграрного университета Армении

ВОЗМОЖНОСТИ РАЗВИТИЯ МЯСНОГО СКОТОВОДСТВА В РА

С 2010 года наблюдаются устойчивые тенденции динамичного роста рынка мяса и мясопродуктов. По данным Национальной статистической службы РА в 2010-2015 годах общий объем рынка мяса и мясопродуктов оценивается около 180 000 т. Однако, собственное производство мяса и мясопродуктов не способно полностью удовлетворять потребности рынка, поэтому пока еще велика доля импортируемого мяса.

В статье представлено несколько путей развития мясного скотоводства и мясной промышленности, которые дадут возможность удовлетворять совокупный спрос на мясо и мясопродукты за счет собственного производства.

¹ Հողվածը տպագրության է երաշխավորել **տ.գ.թ. Մ. Մանուչարյանը**, գրախոսել՝ **տ.գ.դ., պրոֆ. Ա. Բայադյանը:**

Ключевые слова: рынок мяса и мясопродуктов, объем производства мяса, поголовье скота, мясное скотоводство, сырьевые ресурсы, перерабатывающая промышленность.

STELLA GABRIELIAN

*Assistant of the Chair of Commodity Research and Marketing of the
National Agrarian University of Armenia*

BEAF CATTLE BREEDING POSSIBILITIES IN RA

Since 2010 dynamic growth trend has been noticed in the meat and meat product market. According to the RA statistics, during 2010-2015 the annual volume of the meat and meat product market is estimated around 180,000 tons. However the own production of meat and meat products don't fully supply the market demands, that's why we have high import volumes at the moment.

Some ways of the beef cattle breeding development and meat industry are mentioned in the article, which will give the opportunity to satisfy the aggregate demand through the local production.

Key words: meat and meat products market, meat production volume, livestock, beef cattle breeding, raw material, processing industry.

ՆԱԸԵԿ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան

տնտեսագիտության ինստիտուտի ասպիրանտ

ՄԱԿՐՈՏԵՍԵՍԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՐԿՐԻ ՎՃԱՐԱՅԻՆ ՀԱՇՎԵԿՇՈՒՄ ՎՐԱ ¹

Ներկայում տնտեսության գլոբալացման պայմաններում առավել մեծ կարևորություն է ստանում վճարային հաշվեկշռի ուսումնասիրությունը և դրա դերը տնտեսության զարգացման գործընթացում: Ցանկացած գործարք, որը տեղի է ունենում տվյալ երկրի ռեզիդենտի և ոչ ռեզիդենտի միջև, արտացոլվում է վճարային հաշվեկշռում: Ուստի վճարային հաշվեկշիռը և դրանում կատարվող փոփոխությունները չեն կարող անմասն մնալ երկրում տեղի ունեցող տնտեսական վայրիվերումներից:

Բանալի բառեր. վճարային հաշվեկշիռ, ռեզիդենտ, գլոբալացում, մակրոտնտեսական ցուցանիշներ, ազգային եկամուտ:

НАРЕК МКРТЧЯН

аспирант Института экономики им. М.Котаняна НАН РА

ВЛИЯНИЕ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ НА ПЛАТЕЖНЫЙ БАЛАНС СТРАНЫ

В условиях глобализации экономики наиболее важное значение приобретает изучение платежного баланса и его роли в экономическом развитии. Любая сделка, проводимая между резидентами и нерезидентами страны, отражается в платежном балансе. Поэтому платежный баланс и изменения в нем не могут оставаться в стороне от экономических потрясений, происходящих в стране.

Ключевые слова: платежный баланс, резидент, глобализация, макроэкономические показатели, национальный доход.

¹ Հոդվածը տպագրության է երաշխավորել ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անցամ, տ.գ.դ., պրոֆ. Վ. Հարությունյանը, գրախոսել՝ տ.գ.դ., պրոֆ. Ա. Բայադյանը:

NAREK MKRTCHYAN

Ph.D. Student of the Institute of Economics after M.Kotanyan (NAS RA)

***INFLUENCE OF MACROECONOMIC INDICATORS ON THE
PAYMENT BALANCE OF THE COUNTRY***

In the context of the economy globalization, the balance of payment research and its role in economic development is the most important. Any transaction between country residents and non-residents is reflected in the payment balance. Therefore, the balance of payments and the changes that are being made in it cannot remain aloof from the economic upheavals, which occurring in the country.

Key words: balance of payments, resident, globalization, macroeconomic indicators, national income.

ՎԱՀԵ ԲՈՅԱԽՉՅԱԼ

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան

տնտեսագիտության ինստիտուտի ասպիրանտ

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՈՒՈՐՏՈՒՄ ՃԳՆԱԺԱՄԱՅԻՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ՎԱՂ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՍՏԵՂԾՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՈւՂՂՈւԹՅՈւՆՆԵՐԸ ¹

Վերջին տասնամյակների տնտեսական պատմությունը վկայում է, որ ինչպես համաշխարհային, այնպես էլ տարածաշրջանային ու տեղական նշանակության ճգնաժամերի առաջացման հիմնական ոլորտը բանկային համակարգն է: Այդպես եղավ նաև 2008-ի համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի դեպքում, որը սկիզբ առնելով ԱՄՆ հիփոթեքային ոլորտում, այնուհետև տարածվեց ողջ աշխարհում՝ ֆինանսական ճգնաժամից վերածվելով ֆինանսատնտեսականի: Այդ պատճառով էլ կարևորվում է բանկային ոլորտում ճգնաժամային իրավիճակների վաղ կանխարգելման համակարգի ստեղծումը և դրա հիմնական ուղղությունների մշակումն ու կիրառումը:

Հոդվածը նվիրված է այդ հիմնախնդրի լուծման համար ինչպես մեթոդական, այնպես էլ կազմակերպական բնույթի միջոցառումների մշակմանը և դրանց օգտագործմանը, ինչը և կապահովի բանկային ոլորտի կայունությունը և անխափան գործունեությունը:

Բանայի բառեր. բանկային ոլորտ, ճգնաժամ, վաղ կանխարգելման համակարգ, ճանաչված սպառնալիք, նոր սպառնալիք, թեստավորում, հակադարձ կապ:

BAĞE BOYXÇYAN

аспирант Института экономики им. М.Котаняна НАН РА

ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ СОЗДАНИЯ СИСТЕМЫ РАННЕГО ПРЕДОТВРАЩЕНИЯ КРИЗИСНЫХ СИТУАЦИЙ В БАНКОВСКОМ СЕКТОРЕ

Экономическая история последних десятилетий свидетельствует о том, что вне зависимости от того, считается ли кризис мировым, региональным или местным, он зарождается в основном в банковском секторе. Точно такая ситуация сложилась в 2008 году, перед началом

¹ Հոդվածը տպագրության է երաշխավորել **ս.գ.դ., պրոֆ. Ա. Մարկոսյանը**, գրախոսել՝ **ս.գ.դ., պրոֆ. Ա. Դարբինյանը**:

мирового финансово-экономического кризиса, который, зародившись в сфере ипотечного кредитования США, распространился по всему миру, и в конечном счете из местного финансового кризиса перерос в финансово-экономический кризис мирового масштаба. Именно поэтому особое значение придается созданию системы раннего предотвращения кризисных ситуаций в банковском секторе, разработке основных ее направлений и их применению.

Статья посвящена разработке и реализации комплекса мероприятий как методического, так и организационного характера, для решения данной проблемы, которые призваны обеспечить стабильность и бесперебойное функционирование банковского сектора.

Ключевые слова: банковский сектор, кризис, система раннего предупреждения, признанные угрозы, новые угрозы, тестирование, обратная связь.

VANE BOYAKHCHYAN

Ph.D. Student of the Institute of Economics after M.Kotanyan (NAS RA)

MAIN DIRECTIONS FOR EARLY WARNING SYSTEM CREATION IN THE BANKING SECTOR

The economic history of recent decades shows that regardless of whether the crisis is considered global or local, it originates mainly in the banking sector. Precisely this situation happened in 2008: before the global financial-economic crisis that originated in US mortgage lending system, which was spread to the rest of the world. Eventually it turned from a local financial crisis into a world financial-economic crisis. That is why special importance is paid to the creation of a system for early crisis prevention in the banking sector, the development of its main directions and their application.

The article is devoted to the development and implementation of a set of measures, as both methodical and organizational, to solve the current issue, which are created to provide the stability and smooth functioning of the banking sector.

Key words: banking sector, crisis, early warning system, recognized threats, new threats, testing, feedback.

ՄԵՅԵՂԱՍՂԱԲ ՖՈԹՈՆԻԶԻ ՕԼՁԻ

ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան

տնտեսագիտության ինստիտուտի հայցորդ

ԻՐԱՆՈՒՄ ՅԵՄԵՆՏ ԱՐՏԱԴՐՈՂ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅԻ ՇՈՒՐՁ¹

Հետազոտության ընթացքում հիմնական շեշտադրումը դրվել է՝ ֆինանսական ցուցանիշների և արժեթղթերի եկամտաբերության կապի գնահատմամբ Թեհրանի ֆոնդային բորսայում ցուցակված ցեմենտ արտադրող կազմակերպություններին, որի միջոցով հիմնավորվել է ֆինանսական հաշվետվություններից ստացված ֆինանսական ցուցանիշների դերը ֆոնդային բորսայում ներդրումներ կատարողների որոշումներ կայացնելու գործում:

Բանալի բառեր. ցեմենտի շուկա, արտադրություն, ֆոնդային բորսա, ֆինանսական ցուցանիշներ, ենթակառուցվածք:

СЕЕДАСХАР ФУТУИ ОНДЖИ

соискатель Института экономики им. М.Котаяна НАН РА

О ВОПРОСЕ АНАЛИЗА ФИНАНСОВЫХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ КОМПАНИЙ, ПРОИЗВОДЯЩИХ ЦЕМЕНТ В ИРАНЕ

Основной акцент исследования поставлен на оценку связи финансовых показателей с рентабельностью ценных бумаг организаций, производящих цемент и числящихся на фондовой бирже Тегерана. Посредством этого обоснована роль финансовых показателей финансовой отчетности в принятии решений лицами, осуществляющими инвестиционную деятельность на фондовом рынке.

Ключевые слова: рынок цемента, производство, фондовая биржа, финансовые показатели, инфраструктура.

¹ Հոդվածը հրատարակության է երաշխավորել **տ.գ.թ., դոցենտ Զ. Բաղդասարյանը**, գրախոսել՝ **տ.գ.դ., պրոֆ. Ա. Բայադյանը:**

SEYEDASGHAR FOTUHI ONJI

Applicant of the Institute of Economics after M.Kotanyan (NAS RA)

***ABOUT THE ISSUE OF THE FINANCIAL INDICATORS ANALYSIS OF
THE CEMENT PRODUCERS IN IRAN***

The main emphasis of the research is put on the assessment, according to the financial indicators with profitability of securities of the organizations, which produce cement and they are on the list of Tehran Stock Exchange.

Through it the role of the financial accountability of financial indicators is grounded in the decision making process by the people, who implement investment activities in the Stock Exchange.

Key words: cement market, production, stock exchange, financial indexation, infrastructure.

Բ Ա Շ Ի Ն 2

Կ Ա Ռ Ա Վ Ա Ր Մ Ա Ն Հ Ի Մ Ն Ա Խ Ն Դ Ի Ր Ն Ե Ր

Է Դ Ռ Ա Ր Դ Օ Ր Դ Յ Ա Ն

*Տնտեսագիտության և կառավարման ինստիտուտի տնօրեն,
տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր*

Ա Ն Ա Հ Ի Տ Թ Ա Դ Ե Վ Ո Ս Յ Ա Ն

ԵՊՀ տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետի ասպիրանտ

Է Լ Ե Կ Տ Ր Ո Ն Ա Յ Ի Ն Կ Ա Ռ Ա Վ Ա Ր Ո Ւ Թ Յ Ա Ն Ն Ե Ր Դ Ր Մ Ա Ն Հ Ի Մ Ն Ա Խ Ն Դ Ի Ր Ն Ե Ր ¹

Հոդվածը նվիրված է է-կառավարության համակարգի ուսումնասիրությանը: Ներկայացվել են է-կառավարության զարգացման հիմնական մոտեցումները, վեր են հանվել գոյություն ունեցող գործոնները, որոնք խոչընդոտում են է-կառավարության զարգացմանը:

ՀՀ-ում էլեկտրոնային կառավարության ներդրման ուղղությամբ արդեն իսկ բազմաթիվ քայլեր են ձեռնարկվել, սակայն անհրաժեշտություն կա մշակել համապատասխան ռազմավարություն, որը կնպաստի է-կառավարության արդյունավետ զարգացմանը:

Բանալի բառեր. էլեկտրոնային կառավարություն, էլեկտրոնային կառավարում, տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ, պետական կառավարում:

ЭДУАРД ОРДЯН

*директор Института экономики и управления,
доктор экономических наук, профессор*

АНАИТ ТАДЕВОСЯН

*аспирант факультета экономики и менеджмента
Ереванского государственного университета*

ПРОБЛЕМЫ ВНЕДРЕНИЯ ЭЛЕКТРОННОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА

Статья посвящена исследованию системы электронного правительства.

¹ Հոդվածը գրախոսել է **տ.գ.թ. Մ. Հայրիյանը**:

Представлены основные подходы к развитию электронного правительства, выявлены факторы, которые препятствуют развитию электронного правительства.

В РА уже предприняты конкретные шаги по внедрению электронного правительства, однако есть необходимость в разработке соответствующей стратегии, способствующей эффективному развитию электронного правительства.

Ключевые слова: электронное правительство, электронное управление, информационные технологии, государственное управление.

EDUARD ORDYAN

*Director of the Institute of Economics and Management,
Doctor of Economics, Professor*

ANAHIT TADEVOSYAN

*Ph.D. Student of the Faculty of Economics and Management of the
Yerevan State University*

ISSUES OF IMPLEMENTATION OF E-GOVERNMENT

The article is devoted to the study of the e-government system. The basic approaches of e-government are presented. The existing factors have been revealed, which prevent the development of the e-government.

Numerous steps have been implemented regarding the implementation of e-government in the RA. However, there is a need to develop appropriate strategies, which will contribute to the effective development of e-government.

Key words: e-government, e-governance, information technology, public administration.

ՎԱՐԴԱՆ ԲՈՍՏԱՆՉՅԱՆ

տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր

ՄԱՐԻԱՄ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ

տնտեսագիտության թեկնածու

ՄՄԲԱՏ ՄԵԼԻՔՅԱՆ

ԵՊՀ հայցորդ

ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՊԼԱՆԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ¹

Հոդվածում քննարկված են բյուջետային պլանավորման գործընթացում երկարաժամկետ տնտեսական կանխատեսումների իրականացման հիմնահարցերը: Ներկայացվել են հեռանկարային բյուջեների կազմման հիմնական մոտեցումները, դրանց առավելությունները և թերությունները, ինչպես նաև գործնական կիրառման հնարավորությունները բյուջետային գործընթացում: Դիտարկվել են բյուջեի կազմման հիմնական եղանակները և դրանց դերը բյուջետային ծախսերի արդյունավետության ապահովման հարցում:

Բանալի բառեր. պետական բյուջե, պետական ֆինանսներ, բյուջետային համակարգ, բյուջետային գործընթաց, բյուջետային եկամուտներ և ծախսեր, բյուջետային պլանավորում:

ВАРДАН БОСТАНДЖЯН

доктор экономических наук, профессор

МАРИАМ АВЕТИСЯН

кандидат экономических наук

СМБАТ МЕЛИКЯН

соискатель Ереванского государственного университета

ОСНОВНЫЕ ПОДХОДЫ К СТРАТЕГИЧЕСКОМУ БЮДЖЕТНОМУ ПЛАНИРОВАНИЮ И ИХ ОСОБЕННОСТИ

В статье обсуждены основные вопросы разработки долгосрочных экономических прогнозов в процессе бюджетного планирования. Представлены основные подходы к составлению перспективных бюдже-

¹ Հոդվածը գրախոսել է **տ.գ.դ., պրոֆ. Ա. Մալխազարյանը:**

тов, их преимущества и недостатки, а также возможности их практического применения в бюджетном процессе. Рассмотрены основные методы составления бюджета и их роль в обеспечении эффективности бюджетных расходов.

Ключевые слова: государственный бюджет, государственные финансы, бюджетная система, бюджетный процесс, бюджетные доходы и расходы, бюджетное планирование.

VARDAN BOSTANJYAN

Doctor of Economics, Professor

MARIAM AVETISYAN

Ph.D. in Economics

SMBAT MELIKYAN

Applicant of the Yerevan State University

THE MAIN APPROACHES FOR STRATEGIC BUDGET PLANNING AND THEIR FEATURES

The long-term economic forecasts in the budget planning process are discussed in the article. The basic approaches to preparing long-term budgets, their advantages and disadvantages and possibilities of their practical implementation in the budget process are presented as well. The main types of budgets and their role in ensuring of efficiency of budget expenditures are reviewed in the article.

Key words: the state budget, public finance, budget system, budget process, budget revenues and expenditures, budget planning.

ՍԱՐԳԻՍ ՂԱՆԹԱՐՁՅԱՆ

տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր

ԵՍԹԵՐ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

*ԵՊՀ տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետի
կառավարման և գործարարության ամբիոնի ասպիրանտ*

ԵՐԵՎԱՆ ՔԱՂԱՔԻ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ՆՈՐԱՐԱՐԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՆԵՐԴՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ¹

Մեր օրերում քաղաքային տնտեսությունն անհրաժեշտ է դիտարկել որպես կայուն տնտեսական աճի շարժիչ ուժ: Այսօր գործում են մի շարք նորարարական ծրագրեր, որոնք ուղղված են քաղաքային տնտեսության կառավարման արդյունավետության բարձրացմանը, որոնցից են՝ նորարարական ծրագրերը: Չնայած դրանց գործնականում կիրառումը դեռևս բավարար չէ տվյալ ոլորտում առկա բոլոր խնդիրների լուծման համար, այնուամենայնիվ խնդիրներից շատերը կարող են լուծվել, եթե պետությունը խթանի դրանց գործունեությունը և հանդես գա որպես դրա նախաձեռնող և ֆինանսավորող աղբյուր:

Բանալի բաներ. նորարարություն, նորարարական կառավարում, քաղաքային տնտեսություն, քաղաքային նորարարական ծրագրեր:

САРКИС КАНТАРДЖЯН

доктор экономических наук, профессор

ЕСТЕР КАРАПЕТЯН

*аспирант кафедры менеджмента и бизнеса факультета экономики
и менеджмента Ереванского государственного университета*

ПРОБЛЕМЫ ВНЕДРЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОГРАММ В ГОРОДСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ ЕРЕВАНА

В настоящее время городское хозяйство следует рассматривать в качестве движущей силы устойчивого экономического роста. На сегодняшний день действует целый ряд новых проектов, направленных на повышение эффективности управления городским хозяйством, к числу которых относятся инновационные программы. Хотя практическое применение данных проектов пока еще не достаточно для решения всех проблем в этой области, тем не менее, многие из проблем могут быть решены, если

¹ Հոդվածը գրախոսել է **տ.գ.թ. Հ. Օրդյանը**:

государство будет стимулировать инновационную деятельность и выступит в качестве инициатора и источника финансирования.

Ключевые слова: инновации, инновационное управление, городское хозяйство, инновационная программа города.

SARGIS KHANTARJYAN

Doctor of Economics, Professor

YESTER KARAPETYAN

Ph.D. Student of Chair of Business and Management of Faculty of Economics and Management of the Yerevan State University

***THE INVESTMENT ISSUES OF INNOVATIVE PROGRAMMS IN
URBAN ECONOMY OF YEREVAN***

Currently, municipal economy should be seen as a driving force for sustainable economic growth. Thus far, there are a number of new projects aimed at improving the management efficiency of municipal economy, which includes innovative programs. Although the practical application of these projects is not enough, in order to solve all the problems in this sphere, however, many problems can be solved if the government promotes innovation activity and represents as an initiator and source of funding.

Key words: innovation, innovation management, municipal economy, city innovative program.

ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ ՕՐԴՅԱՆ

*ՀՊՏՀ կառավարման ամբիոնի դոցենտ,
տնտեսագիտության թեկնածու*

ԼԻԼԻԹ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

*ՀՊՏՀ միջազգային տնտեսական հարաբերությունների ամբիոնի ասիստենտ,
տնտեսագիտության թեկնածու*

ՎԵՐԱԶԳԱՅԻՆ ԿՈՐՊՈՐԱՑԻԱՆԵՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ¹

Հոդվածում վերազգային կորպորացիաների ներգրավումը փոքր տնտեսություն ունեցող երկրներ դիտարկվում է որպես նոր տեխնոլոգիաների ու աշխատատեղերի, որակյալ մասնագետների, նոր շուկաների, կառավարման ժամանակակից մեթոդների և մշակույթի ներդրման լավագույն հնարավորություն: Այդ առումով քննարկվում են Հայաստանի տնտեսության արտահանելի մի քանի կարևոր ոլորտներում ներգրավված վերազգային կորպորացիաների գործունեության առանձնահատկությունները և դրանց դերը Հայաստանից ապրանքների և ծառայությունների արտահանման ընդլայնման գործում:

Բանալի բառեր. վերազգային կորպորացիաներ, արտահանելի ոլորտներ, հեռահաղորդակցություն և տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ, հանքարդյունաբերություն, բանկային և հյուրանոցային գործարարություն:

АРМЕНИИ ОРДЯН

*доцент кафедры управления Армянского государственного
экономического университета, кандидат экономических наук*

ЛИЛИТ ХАЧАТРЯН

*ассистент кафедры международных экономических отношений Армянского
государственного экономического университета, кандидат экономических наук*

ОСОБЕННОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТРАНСНАЦИОНАЛЬНЫХ КОРПОРАЦИЙ И ИХ УПРАВЛЕНИЯ В АРМЕНИИ

Вовлечение транснациональных корпораций в страны с малой экономикой в статье рассматривается как наилучшая возможность внедрения новых технологий и рабочих мест, высококачественных специалистов, новых рынков, современных методов управления и культуры. С этой

¹ Հոդվածը գրախոսել է **տ.գ.դ., պրոֆ. Վ. Բոստանջյանը:**

позиции обсуждаются особенности деятельности транснациональных корпораций, вовлеченных в нескольких важных экспортруемых отраслях экономики страны, и их роль в расширении экспорта из Армении товаров и услуг.

Ключевые слова: транснациональные корпорации, экспортруемые отрасли, телекоммуникации и информационные технологии, горное дело, банковское дело и гостиничный бизнес.

ARMENUHI ORDYAN

*Associate Professor of the Chair of Management of the
Armenian State University of Economic, Ph.D. in Economics*

LILIT KHACHATRYAN

*Assistant of the Chair of International Economic Relations of the
Armenian State University of Economic, Ph.D. in Economics*

***THE FEATURES OF THE TRANSNATIONAL CORPORATION'S
ACTIVITY AND MANAGEMENT IN ARMENIA***

In the article the involvement of the transnational corporations in the countries with small economies is considered as the best opportunity to implement new technologies and jobs, high-skilled specialists, new markets, modern management methods and culture. In this regard, the features of the activities of transnational corporations are discussed, which are involved in several important exporting sectors of the country's economy and their role in expanding of exporting goods and services from Armenia.

Key words: transnational corporations, exporting sectors, telecommunications and information technology, mining, banking and hotel business.

SARKIS KANTARJYAN

*Doctor of Economics, Professor of the Faculty of Economics and
Management of the Yerevan State University*

TATEVIK RAFYAN

*Applicant of the Faculty of Economics and Management
of the Yerevan State University*

***REGARDING THE EXPERIENCE OF MANAGEMENT SYSTEMS
CREATION OF DIFFICULT TECHNOLOGICAL PROCESSES***

The authors' experience is summarized in this article: the construction of economic-mathematical models of difficult technological processes.

Some approaches of usage of those models are proposed for construction of automated control systems.

Key words: technological processes, modeling, management.

ԼՈՒՍԻՆԵ ԱՂԱԶՋԱՆՅԱՆ

*ՀՊՏՀ միջազգային տնտեսական հարաբերությունների
ամբիոնի ասիստենտ, տնտեսագիտության թեկնածու*

ՀՀ-Ի ՄԱՍՆ ԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՊԻՏԱԼԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻԳՐԱՅԻՈՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅՆԵՐԸ ¹

Այժմ ՀՀ-ում առաջնային են դարձել տնտեսական աճի և բնակչության կենսամակարդակի բարձրացման հիմնախնդիրները, սակայն դրանց լուծման ներքին հնարավորությունները խիստ սահմանափակ են: Այս առումով կարևորվում է օտարերկրյա ներդրումների, հատկապես ՕՈՒՆ-ի դերը, քանի որ վերջիններիս միջոցով հնարավոր կլինի լուծել մի շարք կարևոր խնդիրներ՝ կապված աշխատատեղերի ստեղծման, շուկայական տնտեսությանը հատուկ նոու-հաունների ներգրավման, նոր շուկաների բացահայտման, այդ շուկաներ մուտք գործելու հնարավորությունների ընդլայնման և ՀՀ տնտեսության առջև ծառայած այլ խնդիրների հետ:

Ուսումնասիրելով ՕՈՒՆ-ի վերաբերյալ ՀՀ վիճակագրական տվյալները՝ կարող ենք նշել, որ ՕՈՒՆ-ի ներհոսքը, չնայած աճի միտում ունի, միննույն է առկա են հիմնախնդիրներ կապված ներդրումների արդյունավետության հետ: Այդ իսկ պատճառով պետք է առավելագույնի հասցնել օտարերկրյա ուղղակի ներդրումներից ստացվող օգուտները՝ միաժամանակ նվազեցնելով դրա բացասական հետևանքները:

Բանալի բաներ. օտարերկրյա ներդրումներ, տնտեսական աճ, օտարերկրյա ուղղակի ներդրումներ:

ЛУСИНЕ АГАДЖАНИЯН

*ассистент кафедры международных экономических отношений Армянского
государственного экономического университета, кандидат экономических наук*

УЧАСТИЕ РА В ПРОЦЕССАХ МЕЖДУНАРОДНОЙ МИГРАЦИИ КАПИТАЛА

В настоящее время основными в РА являются проблемы повышения уровня экономического роста и жизнедеятельности населения, однако внутренние возможности их решения весьма ограничены. В связи с этим, значительно повышается роль иностранных инвестиций, особенно прямых иностранных инвестиций, так как именно они дают возможность решать

¹ Հոդվածը գրախոսել է՝ **տ.գ.դ., պրոֆ. Ա. Դարբինյանը:**

ряд важных задач, связанных с созданием новых рабочих мест, привлечением в рыночную экономику специальных ноу-хау, выявлением новых рынков, расширением возможностей доступа на эти рынки и прочие задачи, связанные с экономикой РА.

Изучая статистические данные РА об прямых иностранных инвестициях (ПИИ), можно отметить, что, несмотря на тенденцию роста потока ПИИ, остаются насущными проблемы, связанные с их эффективностью. Поэтому необходимо довести до максимума доходы от ПИИ, одновременно сокращая их отрицательные последствия.

Ключевые слова: иностранные инвестиции, экономический рост, прямые иностранные инвестиции.

LUSINE AGHAJANYAN

*Assistant of the Chair of International Economic Relations of
the Armenian State University of Economics, Ph.D. in Economics*

PARTICIPATION OF THE RA IN INTERNATIONAL MIGRATION PROCESS OF CAPITAL

In RA the main issues of increasing the living standards of population and economic growth have become principal, however the internal abilities for solving those issues are quite limited. In this regard foreign investments especially FDI are of great importance, as by the help of those investments it will be possible to solve a set of important issues, including job creation, involvement of know-hows, reveal of new markets and expansion of possibilities to enter those markets, as well as many other issues of RA economy.

Analyzing RA statistical data on foreign direct investments (FDI), it seems there are problems with an effectiveness of FDI despite their growing trends. Thus the effects from FDI should be maximized up to the maximum, while their negative consequences should be minimized.

Key words: foreign investments, economic growth, foreign direct investments.

ՎԱՐԴՈՒՀԻ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ

*ԵՊՀ տնտեսագիտության և միջազգային տնտեսական
հարաբերությունների ամբիոնի դասախոս*

ԳՈՒՅՔԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ ՈՐՊԵՍ ԴՐԱՆՑ ՎԵՐԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՔ¹

Հոդվածում ամփոփ ներկայացված են գույքային հարաբերությունների վերարտադրության և իրականացման էությունը, դրանց զարգացումը բնութագրող ցուցանիշները, ինչպես նաև գույքային հարաբերությունների վերարտադրության կառուցակարգի գործառնությունն ապահովող լծակները՝ պետության տնտեսական գործառնությունների շրջանակում: Որպես գույքային հարաբերությունների իրականացման գործընթացի գնահատման ցուցանիշներ՝ առաջարկվում են սոցիալ-տնտեսական ցուցանիշները, որոնք բնութագրում են սեփականատերերի շահերի բավարարման աստիճանը մակրո և միկրո մակարդակներում (ՀՆԱ-ի դինամիկան, գնաճը, աշխատավարձի բաժինը ՀՆԱ-ում, ընդհանուր հարկադրույքը, ՄՋՀ-ն):

Բանալի բառեր. գույքային հարաբերություններ, ՀՆԱ, տնտեսական աճ, բարեկեցություն, մարդկային զարգացման համաթիվ, աշխատանքի վարձատրության բաժինը ՀՆԱ-ում, հարկային համակարգ:

ВАРДУИ ГАБРИЕЛЯН

*лектор кафедры экономики и международных экономических отношений
Ереванского государственного университета*

РЕАЛИЗАЦИЯ ИМУЩЕСТВЕННЫХ ОТНОШЕНИЙ КАК ОСНОВА ИХ ВОСПРОИЗВОДСТВА

В статье кратко изложены сущность воспроизводства и реализации имущественных отношений, показатели, характеризующие их развитие, а также в рамках экономических функций государства представлены рычаги, обеспечивающие функционирование воспроизводственного механизма имущественных отношений. В качестве оценочных показателей процесса реализации имущественных отношений предложены социально-экономические показатели, характеризующие степень удовлетворенности инте-

¹ Հոդվածը տպագրության է երաշխավորել **ս.գ.դ., պրոֆ. Ա. Մարկոսյանը**, գրախոսել՝ **ս.գ.դ., պրոֆ. Ա. Դարբինյանը**:

ресов собственников на макро- и микроуровнях (динамика ВВП, инфляция, доля заработной платы в ВВП, общая налоговая ставка, ИЧР).

Ключевые слова: имущественные отношения, ВВП, экономический рост, благосостояние, индекс человеческого развития (ИЧР), доля заработной платы в ВВП, налоговая система.

VARDUHI GABRIELYAN

Lecturer of the Department of Economics and International Economic Relations of the Yerevan State University

REALIZATION OF PROPERTY RELATIONS AS THE FOUNDATION OF THEIR REPRODUCTION

This article briefly describes the essence of the reproduction and realization of property relations, indicators, which characterize their development, as well as in the system of economic functions of the state, the tools that ensure the functioning of the reproduction mechanism of property relations. As the estimating indicators of the process of realizing property relations, socio-economic indicators are suggested, that allow to characterize the degree of satisfaction of the interests of owners at macro and micro levels (GDP dynamics, inflation, wage share in GDP, total tax rate, HDI).

Key words: property relations, GDP, economic growth, welfare, human development index, wage share in GDP, tax system.

ԱՆԺԵԼԱ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ

*ԵՊՀ տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետի
կառավարման և գործարարության ամբիոնի հայցորդ*

ԶԲԱՂՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՏԱՎՈՒՇԻ ՄԱՐԶՈՒՄ ¹

Հոդվածում դիտարկվել է Տավուշի մարզում զբաղվածության իրավիճակը:

Փորձ է արվել մատնանշել մարզի զբաղվածության խնդիրները և սալ դրանց լուծման հնարավոր ուղիները:

Բանալի բառեր. զբաղվածություն, զբաղվածության խնդիրներ, լուծման ուղիներ:

АНЖЕЛА АЛЕКСАНИЯН

*соискатель кафедры менеджмента и бизнеса факультета экономики
и менеджмента Ереванского государственного университета*

ЗАДАЧИ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЗАНЯТОСТИ В ТАВУШСКОМ МАРЗЕ

В статье рассмотрена ситуация в сфере занятости в Тавушском марзе.

Сделана попытка отметить проблемы занятости в марзе и дать возможные пути их решения.

Ключевые слова: занятость, задачи занятости, пути ее решения.

ANJELA ALEQSANYAN

*Applicant of Chair of Business and Management of Faculty of
Economics and Management of the Yerevan State University*

EMPLOYMENT PROVISION ISSUES IN THE TAVUSH MARZ

The employment situation of the Tavush marz is considered in the article.

An attempt has been done, in order to specify the employment problems in the marz and to give possible ways of their decision.

Key words: employment, employment issues.

¹ Հոդվածը հրատարակության է երաշխավորել **ս.գ.դ., պրոֆ. Է. Օրդյանը**, գրախոսել՝ **ս.գ.թ., դոցենտ Հ. Ղազարյանը:**

ԱՐՏԱԿ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ

ՀԱԱՀ ագրոբիզնեսի կազմակերպման և կառավարման ամբիոնի հայցորդ

ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻՆ ԴՈՏԱՑԻԱՆԵՐ ՀԱՏԿԱՑՆԵԼՈՒ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐԵՓՈՒՄՍԱՆ ԽՆԴԻՐ ԾՈՒՐՋ¹

Տեղական ինքնակառավարման արդյունավետության բարձրացումը դասվում է տարածքային կառավարման առաջնահերթ լուծում պահանջող խնդիրների շարքին:

Այդ նպատակին ուղղված խնդիրների թվում կարևորվում է նաև համայնքների ֆինանսական ռեսուրսներով ապահովվածության մակարդակի բարձրացումը, այդ թվում՝ պետության կողմից «Ֆինանսական համահարթեցման մասին» ՀՀ օրենքում կիրառվող մեթոդաբանությամբ համայնքներին տրամադրվող դոտացիաների հասցեակառուցման բարձրացման ճանապարհով:

Հոդվածում հիմնավորվում է այդ օրենքի բարեփոխման անհրաժեշտությունը և առաջարկվում դոտացիաների բաշխումն իրականացնելու նոր մեթոդաբանություն ձևավորելու ուղղություն:

Բանալի բաներ. ֆինանսական համահարթեցում, դոտացիաներ, համայնքների խոշորացում, կառավարման արդյունավետության բարձրացում, օրենսդրական փոփոխություններ, վերապահված լիազորություններ, համայնքների տիպաբանություն:

АРТАК АЛЕКСАНИЯН

*соискатель кафедры организации и управления агробизнесом
Национального аграрного университета Армении*

О ВОПРОСЕ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ МЕТОДОЛОГИИ ПРЕДОСТАВЛЕНИЯ СУБСИДИЙ ОБЩИНАМ

Повышение эффективности местного самоуправления является одной из актуальных задач регионального управления.

Среди задач, направленных на реализацию данной цели, выделяется повышение уровня обеспеченности общин финансовыми ресурсами, в том числе путем повышения адресованности дотаций, предоставляемых

¹ Հոդվածը հրատարակության է երաշխավորել **տ.գ.թ., դոցենտ Հ. Ղազարյանը**, գրախոսել՝ **տ.գ.դ., պրոֆ. Է. Օրդյանը**:

общинам по методологии, закрепленной в законе РА “О финансовом выравнивании”.

В статье обосновывается необходимость совершенствования этого закона и предлагается направление по разработке новой методологии распределения дотаций.

Ключевые слова: финансовое выравнивание, дотации, укрупнение общин, повышение эффективности управления, законодательные изменения, делегированные полномочия, типология общин.

ARTAK ALEKSANYAN

Applicant of the Chair of Agribusiness Organization and Management of the Armenian National Agrarian University

REGARDING THE ISSUE OF IMPROVING THE METHODOLOGY OF GRANTING SUBSIDIES TO COMMUNITIES

Improving the effectiveness of the local government is one of the topical tasks of regional government.

Among the tasks aimed at achieving this goal, there is an increase in the level of the provision of financial resources by communities, including by increasing the targeting of subsidies provided to communities according to the methodology, which are set out in the RA Law on Financial Equalization.

The article substantiates the need to improve this law and suggests the direction of developing a new methodology for the subsidies distribution.

Key words: financial equalization, subsidies, consolidation of communities, improving management effectiveness, legislative changes, delegated authority, typology of communities.

ՌՈՂԵԼ ԵՂԻԱԶԱՐՅԱՆ

*Ճարտարապետության և շինարարության
Հայաստանի ազգային համալսարանի հայցորդ*

ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՇԻՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ ԵՎ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐԻ ԽԹԱՆՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ¹

Հոդվածում ներկայացված է Երևան քաղաքում առաջարկվող ներդրումային ծրագրերի արդյունավետության խնդիրները և ռիսկերը: Հոդվածի շրջանակներում ուսումնասիրվել և վերլուծվել են այն հիմնական խնդիրներն ու ռիսկերը, որոնք առաջնային ազդեցություն ունեն ՀՀ-ում քաղաքաշինական ծրագրերում իրականացվող ներդրումների վրա: Ներկայացված են այն գործառույթները, որոնք պետք է իրականցնեն պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինները խթանելու քաղաքաշինության ոլորտի ներդրումները ապահովելով քաղաքային միջավայրի բարելավում:

Բանալի բաներ. նախագիծ, ներդրում, ռիսկ, բաշխում, կառավարում:

РОДЕЛ ЕГИАЗАРЯН

*соискатель Национального университета
архитектуры и строительства Армении*

РИСКИ И ПРОБЛЕМЫ СТИМУЛИРОВАНИЯ ИНВЕСТИЦИЙ ПРИ РЕАЛИЗАЦИИ ГРАДОСТРОИТЕЛЬНЫХ ПРОЕКТОВ ЕРЕВАНА

В статье представлены задачи эффективности инвестиционных проектов, предлагаемых для реализации в городе Ереван, и связанные с ними риски. В рамках статьи изучены и проанализированы задачи и риски, оказывающие существенное влияние на инвестиции в градостроительных проектах. Представлены те функции, которые должны осуществлять государственные и местные органы власти для стимулирования инвестиций в сферу градостроительства и обеспечения развития города.

Ключевые слова: проект, инвестиции, риск, распределение, управление.

¹ Հոդվածը տպագրության է երաշխավորել **տ.գ.դ., պրոֆ. Ա. Գյուրջյանը**, գրախոսել՝ **տ.գ.թ., դոցենտ Հ. Ղազարյանը**:

RODEL YEGHIAZARYAN

Applicant of the National University of Architecture and Construction of Armenia

***THE RISKS AND ISSUES OF INVESTMENT PROMOTION IN THE
IMPLEMENTATION OF URBAN DEVELOPMENT PROJECTS IN
YEREVAN***

The article deals with the risks of investment projects in Yerevan, as well as with the issues affecting the effectiveness of such investments. It studies and analysis current issues and risks, which have significant influence on investments in urban development projects. The article presents applicable business models, which can promote the implementation of offered investment projects in Yerevan city. The article presents the functions that state and local authorities should provide to stimulate investments in the sphere of urban development and ensure the development of cities.

Key words: project, investment, risk, distribution, management.

ԱՆՈՒՇ ԱԶՍՑՅԱՆ

ՀՊՏՀ միկրոէկոնոմիկայի և ձեռնարկատիրական գործունեության կազմակերպման ամբիոնի սասիրանտ

ՀՀ ԱԼԿՈՀՈԼԱՅԻՆ ԽՄԻՉՔՆԵՐԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՈՒՈՐՏՐ ԵՎ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎՈՂ ԱՐՏԱՀԱՆՄԱՆՆ ԸՆԴՀԱՄ ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՎԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ¹

Հոդվածում ներկայացված է ՀՀ ալկոհոլային խմիչքների շուկայի արդի վիճակը, կատարվել է տնտեսական վերլուծություն ալկոհոլային խմիչքների արտադրության և արտահանման ոլորտում, ներկայացվել են այդ ոլորտի առանցքային հատկանիշները, առավելություններն ու թերությունները, ինչպես նաև պետության կողմից իրականացվող արտահանմանն ուղղված արդյունաբերական քաղաքականությունը:

Բանալի բաներ. արդյունաբերական քաղաքականություն, ալկոհոլային խմիչքների արտադրություն, արտահանման որակական կառուցվածք, արտահանման համակենտրոնացում:

АНУШ АЗАТЯН

аспирант кафедры микроэкономики и организации предпринимательской деятельности Армянского государственного экономического университета

СФЕРА ПРОИЗВОДСТВА АЛКОГОЛЬНЫХ НАПИТКОВ РА И ОСУЩЕСТВЛЯЕМАЯ ЭКСПОРТНООРИЕНТИРУЕМАЯ ПРОМЫШЛЕННАЯ ПОЛИТИКА

В статье представлено текущее состояние рынка алкогольных напитков РА, проведен экономический анализ производства и экспорта алкогольных напитков. Представлены основные характеристики этой отрасли, преимущества и недостатки, а также осуществляемая государством экспортно-ориентируемая промышленная политика.

Ключевые слова: промышленная политика, отрасль алкогольных напитков, качественная структура экспорта, концентрация экспорта.

¹ Հոդվածի հրատարակության է երաշխավորել **ս.գ.դ., պրոֆ. Մ. Մելքունյանը**, գրախոսել **ս.գ.թ., դոցենտ Հ. Ղազարյանը:**

ANUSH AZATYAN

Ph.D. Student of the Chair of Microeconomics and Organization of Entrepreneurial Activities of Armenian State University of Economics

***SPHERE OF ALCOHOLIC BEVERAGES PRODUCTION OF RA AND
IMPLEMENTED EXPORT-ORIENTED INDUSTRIAL POLICY***

The current situation of the alcoholic beverage market of RA is presented in the article. The economic analysis of production and export of alcoholic beverages has been done. The main characteristics of this industry and advantages/disadvantages have been presented, as well as the export-oriented industrial policy is presented, which the government accomplishes.

Keywords: industrial policy, alcohol industry, qualitative structure of export, export concentration.

ՎԱՀԵ ԵՆԳԻԲԱՐՅԱՆ

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան

տնտեսագիտության ինստիտուտի հայցորդ

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՎԵՐԱՀՄԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԴՐԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԵՎ ՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՀՀ-ՈՒՄ ¹

Հոդվածում առաջ քաշված խնդիրներից և դրանց վերլուծության արդյունքներից պարզվել է, որ բնապահպանական վերահսկողության համակարգի դիտարկման նպատակով ՀՀ-ում տեսչական ծառայության գործառույթները բավականին ընդարձակ են, իսկ արդյունավետությունը էապես կախված է ստուգման գործընթացի օրենսդրական, իրավական, նորմատիվային և մեթոդական հենքից, գնահատման ցուցանիշների ընտրության գիտական հիմնավորվածության աստիճանից:

Բանալի բառեր. Էկոլոգիական քաղաքականություն, էկոլոգիական պատասխանատվություն, բնապահպանական վերահսկողություն, բնապահպանական փորձաքննություն, տեսչական հսկողություն, շրջակա միջավայր, բնապահպանական օրենսդրություն, գնահատման մեթոդաբանություն, չափորոշիչ, նորմատիվ:

ВАГЕ ЕНГИБАРЯН

соискатель Института экономики им. Котаняна НАН РА

ПРОБЛЕМЫ ЗАКОНОДАТЕЛЬНОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО КОНТРОЛЯ В РА

Вопросы, поднятые в статье, и результаты их анализа показали, что функции инспекционной службы в РА довольно-таки обширны для изучения системы экологического контроля, а эффективность существенно зависит от законодательной, правовой, нормативной и методической баз процесса проверки, степени научной обоснованности выбора показателей оценивания.

Ключевые слова: экологическая политика, экологическая ответственность, экологический контроль, экологическая экспертиза, инспекционный контроль, окружающая среда, экологическое законодательство, мето-

¹ Հոդվածը տպագրության է երաշխավորել **ս.գ.դ., պրոֆ. Ս. Գևորգյանը**, գրախոսել՝ **ս.գ.դ., պրոֆ. Ա. Մարգարյանը**:

дология оценивания, стандарты, норматив.

VAHE YENGIBARYAN

Applicant of the Institute of Economics after M. Kotanyan (NAS RA)

ISSUES OF LEGISLATIVE REGULATION OF ENVIRONMENTAL CONTROL AND METHODOLOGICAL SUPPORT IN THE RA

From the raised issues and the results of analysis in the article is clear that the functions of the inspection service of Armenia are quite extensive for review of the environmental control system, and efficiency mainly depends on the legislative, legal, regulatory and methodological base of the verification process, the degree of scientific justification for the selection of evaluation indicators.

Key words: ecological policy, ecological responsibility, ecological control, ecological expertise, inspection control, environment, ecological legislation, estimation methodology, standards, norm.

ՍԵՎԱԿ ԹՈՐԳՈՄՅԱՆ

Եվրասիա միջազգային համալսարանի կառավարում և տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ ամբիոնի ասպիրանտ

«ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔ» ՀԱՍԿԱՅՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՁ ¹

Հոդվածը նվիրված է «անշարժ գույք» և «անշարժ գույքի օբյեկտ» հասկացությունների էության և դրանց տարբերակիչ հատկանիշների վերլուծությանը: Հոդվածում վերլուծվել է վերը նշված հասկացությունների ծագման, ձևավորման ու զարգացման գործընթացը, ինչպես նաև ՀՀ օրենսգրքերում և օրենքներում առկա «անշարժ գույք» և «անշարժ գույքի օբյեկտ» եզրույթների սահմանումների առանձնահատկությունները: Վերլուծվել է նաև անշարժ գույքի օբյեկտների խոշորացված դասակարգումը:

Բանալի բառեր. անշարժ գույք, անշարժ գույքի օբյեկտ, արհեստական օբյեկտներ, բնական օբյեկտներ, կիսակառույց, հող, հողամաս, սեփականությունյան իրավունք:

СЕВАК ТОРГОМЯН

*аспирант кафедры управления и информационных технологий
Международного университета Евразия*

К ВОПРОСУ ПОНЯТИЯ “НЕДВИЖИМОСТЬ”

Статья посвящена выявлению сущности и отличительных черт понятий “недвижимость” и “объект недвижимости”. В статье анализируется процесс происхождения, формирования и развития вышеупомянутых понятий, а также особенности определения терминов “недвижимость” и “объект недвижимости”, закрепленных в кодексах и законах РА. Проведен анализ укрупненной классификации объектов недвижимости.

Ключевые слова: недвижимость, объект недвижимости, искусственные объекты, естественные объекты, недостройки, земля, земельный участок, право на собственность.

¹ Հոդվածը հրատարակության է երաշխավորել **տ.գ.դ., պրոֆ. Ա. Մարկոսյանը**, գրախոսել **տ.գ.դ., պրոֆ. Ա. Մարգարյանը**:

SEVAK TORGOMYAN

*Ph.D. Student of the Faculty of Management and Information
Technologies of Eurasia International University*

REGARDING THE CONCEPT OF "REAL ESTATE"

This article is devoted to analysis of the essence and distinctive features of "real property" and "real estate objects". The origin, formation and development of above mentioned concepts are analyzed in the article, as well as the features of "real property" and "real estate" definitions, which are in the codes and laws of the RA. The classification of enlarged real estate also has been analyzed.

Key words: real estate, real property, natural improvements, artificial improvements, unfinished building, land, lot, right to property.

ԲԱԺԻՆ 3

ՄԵՐ ՀՈՐԵԼՅԱՆՆԵՐԸ

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ
ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՏԱՍՆԱՄՅԱԿԸ
(ՏԿԻ-10)

2017 թվականին լրանում է Տնտեսագիտության և կառավարման ինստիտուտի (այսուհետև՝ ՏԿԻ) կանոնադրական գործառնությունների իրականացման 10-րդ տարեդարձը: ՏԿԻ-ն հիմնադրվել է մասնավորեցման արդյունքում՝ ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարությանը կից Տնտեսագիտական հետազոտությունների ինստիտուտի ինստիտուցիոնալ հիմքի վրա: Վերջինս ուներ գիտական կադրերի մեծ ներուժ, նյութատեխնիկական անհրաժեշտ բազա, ՀՀ պետական կառավարման մարմինների, գիտատնտեսական հաստատությունների և միջազգային կազմակերպությունների հետ արդյունավետ համագործակցության մեծ փորձ: ՏԿԻ-ն ժառանգել և շարունակում է գիտական հետազոտությունների և ուսուցման ոլորտում ստեղծված այդ լավագույն ավանդույթները:

«ՏԿԻ» տնտեսագիտության և կառավարման ինստիտուտ սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը հիմնադրվել է 2005-ին տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսորներ Արմենակ Դարբինյանի ու Էդուարդ Օրոյանի և տնտեսագիտության թեկնածու Հայկ Օրոյանի կողմից: ՏԿԻ-ի ֆունկցիոնալ գործունեության մեկնարկը տրվել է 2007-ին, երբ ՏԿԻ-ում սկսվել է մագիստրական կրթության իրականացումը, մինչ այդ ՏԿԻ-ում իրականացվեցին նախապատրաստական անհրաժեշտ աշխատանքներ:

ՏԿԻ-ի գործունեության հիմնական տեսակներն են.

- մագիստրական կրթության իրականացում,
- պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման համակարգի և մասնավոր հատվածի մասնագետների վերապատրաստում,
- տնտեսագիտության, կառավարման և սոցիալ-տնտեսական քաղաքականության տարբեր ոլորտներում հիմնարար տեսական ու կիրառական հետազոտությունների իրականացում,
- խորհրդատվության մատուցում տնտեսության կայուն զարգացման և աղքատության հաղթահարման, տարածքային միավորների զարգացման, պետական և համայնքային ծառայությունների կատարելագործ-

ման, արտաքին տնտեսական կապերի ընդլանման ոլորտներում,

- հրատարակչական գործունեության իրականացում,
- օրենքով չարգելված գործունեության այլ տեսակների իրականացում:

2007-2012 թվականներին ՏԿԻ-ն իրականացրել է մագիստրական կրթություն 4 մասնագիտությունների գծով՝ առկա և հեռակա ուսուցման ձևերով: Մագիստրոսի կոչում են ստացել **62** շրջանավարտ, այդ թվում «Կառավարում» մասնագիտությամբ՝ **22**, «Ֆինանսներ» մասնագիտությամբ՝ **22**, «Ձեռնարկությունների տնտեսագիտություն և կառավարում» մասնագիտությամբ՝ **14** և «Միջազգային տնտեսական հարաբերություններ» մասնագիտությամբ՝ **4**:

2011-2016 թվականներին ՏԿԻ-ում վերապատրաստում են անցել Երևանի քաղաքապետարանի աշխատակազմի **1924** համայնքային ծառայողներ, **2013-2016**-ին՝ **ՀՀ 468** քաղաքացիական ծառայողներ (**321**՝ բարձրագույն ու գլխավոր և **147**՝ առաջատար ու կրտսեր պաշտոններ զբաղեցնող), **2014**-ին՝ **ՀՀ** մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի **15** պետական ծառայողներ:

ՏԿԻ-ում ստեղծվել և **2007**-ից գործում է «Օր-Դար» հրատարակչությունը, որը **2007-2017** թվականներին հրատարակել է **22** գիրք, գրքույկներ, ուսումնական ձեռնարկներ և գիտական աշխատանքների ժողովածուներ, այդ թվում՝ «Տնտեսության զարգացման և կառավարման հիմնախնդիրներ» խորագրով պարբերական գիտական ժողովածուն: Այն ընդգրկված է ՀՀ ԲՈՀ-ի թեկնածուական ատենախոսությունների հիմնական արդյունքների և դրույթների հրատարակման համար ընդունելի գիտական հրատարակությունների ցուցակում:

Ժողովածուն իր բնույթով առաջինը լինելուց բացի նշանավորվեց նաև նրանով, որ սկիզբ դրվեց **«Տնտեսագիտական և կառավարչական գիտելիքների գրադարան»** մատենաշարի ստեղծմանը, որը պետք է նպաստեր տնտեսագիտության և կառավարման ոլորտում նորագույն գիտելիքների ձեռքբերմանը և շահառուների շրջանում ստացված արդյունքների տարածմանը:

«Օր-Դար» հրատարակչության խմբագրական խորհուրդ

ДЕСЯТИЛЕТИЕ ИНСТИТУТА ЭКОНОМИКИ И УПРАВЛЕНИЯ (ИЭУ - 10)

В 2017 году исполняется 10-летие осуществления уставных функций Института экономики и управления (в дальнейшем – ИЭУ). ИЭУ был создан в результате приватизации – на институциональной основе Института экономических исследований при Министерстве финансов и экономики РА. Последний был наделен большим потенциалом научных кадров, необходимой материально-технической базой, имел большой опыт эффективного сотрудничества с органами государственного управления РА, научно-образовательными учреждениями и международными организациями. ИЭУ унаследовал и продолжает лучшие традиции в области проведения научных исследований и обучения кадров.

ООО “ИЭУ институт экономики и управления” было создано в 2005-ом году докторами экономики, профессорами Эдуардом Ордяном и Арменаком Дарбиняном и кандидатом экономических наук Айком Ордяном. Необходимые подготовительные работы были проведены до 2007-ого, именно тогда был дан старт функциональной деятельности ИЭУ.

Основными видами деятельности ИЭУ являются:

- осуществление магистерских программ,
- переподготовка кадров (специалистов системы государственного управления и местного самоуправления и частного сектора),
- осуществление базовых теоретических и прикладных исследований в различных областях экономики, управления и социально-экономической политики,
- оказание консалтинговых услуг в областях устойчивого развития экономики и преодоления бедности, развития территориальных единиц, совершенствования государственных и муниципальных услуг, расширения внешних экономических отношений,
- издательская деятельность,
- не запрещенные законом прочие виды деятельности.

В **2007-2012** годах ИЭУ осуществлял программы магистерского обучения по 4 специальностям в рамках очной и заочной форм. Степень магистра получили **62** выпускника, в том числе 22 - по специальности “Управление”, 22 – “Финансы”, 14 - “Управление и экономика предприятий” и 4 - “Международные экономические отношения”.

В **2011-2016** годах в ИЭУ прошли переподготовку **1924** муниципальных служащих аппарата мэрии Еревана, в **2013-2016** годах – **468** гражданских служащих РА, в том числе **321** – занимающие высшие и главные должности и **147** – занимающие ведущие и младшие должности, в **2014**-ом – **15** государственных служащих аппарата Защитника прав человека РА.

С **2007**-ого в ИЭУ действует издательство “Ор-Дар”, которое опубликовало **22** книги, брошюры, учебные пособия и сборники научных работ, в том числе и периодический научный сборник “Проблемы развития экономики и управления”. Последний включен в перечень периодических научных изданий ВАК РА, в которых могут быть опубликованы основные результаты и положения кандидатских диссертаций.

Наряду с тем, что сборник был первым по своей природе, его публикацией было поставлено начало созданию серии изданий “Библиотека экономических и управленческих знаний”, что должно было внести большой вклад в приобретение новейших знаний в области экономики и управления и распространение полученных результатов среди бенефициаров.

Редакционный совет издательства “Ор-Дар”

THE DECADE OF THE INSTITUTE OF ECONOMICS AND MANAGEMENT (IEM - 10)

*The **Decade** of the implementation of the statutory functions of the Institute of Economics and Management (hereinafter: IEM) will be celebrated in 2017. The IEM was created as a result of privatization - on the institutional basis of the Institute of Economic Research under the Ministry of Finance and Economy of the Republic of Armenia. The latter was skilled with a great potential of scientific personnel, an essential material and technical base, had vast experience in effective cooperation with the state administration bodies of the RA, academic and educational institutions and international organizations. IEM has inherited and continues keeping the best traditions in the field of research and training of personnel.*

“The Institute of Economics and Management“ Ltd. was established in 2005 by economics doctors, professors Eduard Ordyan and Armenak Darbinyan and a candidate of economic sciences Hayk Ordyan. The necessary preliminary work was carried out before 2007, it was then that the functional activity of the IEM was launched.

The main activities of the IEM are:

- implementation of master's programs,
- retraining of personnel (specialists for the system of state administration and local government and the private sector),
- implementation of basic theoretical and applied research in different areas of the economy, management and social and economic policy,
- rendering consulting services in the fields of sustainable development of the economy and poverty reduction, development of territorial units, improvement of state and municipal services, expansion of external economic relations,
- Publishing activities,
- Other types of activity, which are not prohibited by law.

In **2007-2012**, the IEM carried out master's programs in 4 specialties within the framework of full-time and correspondence courses. 62 graduates were awarded the master degree, including 22 graduates in the specialty "Management", 22 graduates in "Finance", 14 graduates in "Management and Enterprise Economics" and 4 graduates in "International Economic Relations".

1,724 municipal employees of Yerevan City Hall staff were retrained in the IEM from 2011 till 2016, 468 civil servants of teh RA from 2013 to 2016, including 321, who are occupying top and top positions and 147, who are holding leading and junior posts, in 2014 - 15 civil servants of the Office of the Human Rights Defender of the Republic of Armenia.

The publishing house "Or-Dar" has been operating in the IEM since 2007, which has published 22 books, brochures, manuals and collections of scientific works, including the periodic scientific collection "**Problems of Economic Development and Management**". The latter has been included in the list of periodical scientific publications of the Supreme Certifying Commission of the RA, in which the main results and theses of candidate dissertations can be published.

Except the fact that the collection was inherently the first, its publication laid the foundation for the beginning of the creation of a series of publications "Library of Economic and Management Knowledge", which was to make a huge contribution to the acquisition of the latest knowledge in the field of economics and management and dissemination of results among beneficiaries.

Editorial Board of the publishing house "Or-Dar"

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՌԱՋԱԲԱՆ	7
ԲԱԺԻՆ 1: ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՋԱՐԳԱՅՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ	8
ՎԱՐԴԱՆ ԲՈՍՏԱՆՁՅԱՆ, ԳԵՎՈՐԳ ԿԻՐԱԿՈՍՅԱՆ, ՍՄԲԱՏ ՄԵԼԻՔՅԱՆ. Բյուջետային գործընթացի կազմակերպման մեթոդաբանական մոտեցումները	8
ԷԴՈՒԱՐԴ ՕՐԴՅԱՆ, ԱՆԺԵԼԱ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ. Ջբաղվածության մակար- դակը և դրա բարձրացման ուղղությունները ՀՀ-ում	17
ՍԱՐԳԻՍ ՂԱՆԹԱՐՁՅԱՆ, ԵՍԹԵՐ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ. Նորարարությունների առևտրայնացման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում	30
ԱՐՄԵՆՈՂԻ ՕՐԴՅԱՆ, ԼԻԼԻԹ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ, ՍԱՐԻՆԵ ՀԱՅՐԻՅԱՆ. ՀՀ-Եվրասիական տնտեսական միություն համագործակցությունը և զարգացման ոլորտները	42
ԳԵՎՈՐԳ ԿԻՐԱԿՈՍՅԱՆ, ՍԱՐԻԱՍ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ. Բյուջետային համակարգի կատարելագործման ուղիները շուկայական հարաբերությունների պայմաններում	63
ՀՐԱՆՈՒՇ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ, ՀԱՅԿ ՂԱԶԱՐՅԱՆ, ԱՆՆԱ ՍԱՐԳՅԱՆ. ՀՀ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտի գործունեության արդի վիճակի վերլուծությունն ու գնահատումը	70
ԱՐԵՎԻԿ ԶՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ, ՍԱՐԻԱՆԱ ՔՈՉԱՐՅԱՆ. Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտի զարգացման արդի միտումները ՀՀ-ում	95
ՀԱՅԿ ՂԱԶԱՐՅԱՆ, ՀԱՍՄԻԿ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ, ԱՐՄԻՆԵ ԲԵՐԱԿՉՅԱՆ. ՀՀ գինեգործության ոլորտի զարգացման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները	105
ԱՐՄԱՆ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ. Օրգանական մեղվաբուծության զարգացման հնարավորությունները ՀՀ Վայոց ձորի մարզում	118
ԵԼԻՋԱՎԵՏԱ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ. Հայաստանի Հանրապետությունում տնտեսական աճի խթանման և ներդրումների ներգրավման քաղաքականությունը	129
ԱՇՈՏ ԹՈՎՄԱՍՅԱՆ. «Ռազմարդյունաբերական համալիր» հասկացույթ- յունը, ոլորտի դերն ու նշանակությունը	146

ԽԱՉԱՏՈՒՐ ԻԳԻԹՅԱՆ. Օտարերկրյա ներդրումները որպես տնտեսական աճին նպաստող խթաններ.....	154
ՍՏԵԼԼԱ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ. Մսային անասնաբուծության զարգացման հնարավորությունները ՀՀ-ում	164
ՆԱՐԵԿ ՄՎՐՏՉՅԱՆ. Մակրոտնտեսական ցուցանիշների ազդեցությունը երկրի վճարային հաշվեկշռի վրա	176
ՎԱՀԵ ԲՈՑԱԽՉՅԱՆ. Բանկային ոլորտում ճգնաժամային իրավիճակների վաղ կանխարգելման համակարգի ստեղծման հիմնական ուղղությունները.....	184
ՍԵՅԵՂԱՍՂԱՐ ՖՈԹՈՂԻ ՕՆՋԻ. Իրանում ցեմենտ արտադրող ընկերությունների ֆինանսական ցուցանիշների վերլուծության հարցի շուրջ.....	200
 ԲԱԺԻՆ 2: ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ.....	208
ԷՂՈՒԱՐԴ ՕՐԴՅԱՆ, ԱՆԱՀԻՏ ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ. Էլեկտրոնային կառավարության ներդրման հիմնախնդիրները.....	208
ՎԱՐԴԱՆ ԲՈՍՏԱՆՋՅԱՆ, ՄԱՐԻԱՍ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ, ՍՄԲԱՏ ՄԵԼԻՔՅԱՆ. Ռազմավարական բյուջետային պլանավորման հիմնական մոտեցումները և դրանց առանձնահատկությունները	219
ՍԱՐԳԻՍ ՂԱՆԹԱՐՋՅԱՆ, ԵՍԹԵՐ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ. Երևան քաղաքի տնտեսությունում նորարարական ծրագրերի ներդրման հիմնախնդիրները.....	228
ԱՐՄԵՆՈՂԻ ՕՐԴՅԱՆ, ԼԻԼԻԹ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ. Վերազգային կորպորացիաների գործունեության և կառավարման առանձնահատկությունները Հայաստանում	238
ՍԱՐԳԻՍ ՂԱՆԹԱՐՋՅԱՆ, ՏԱԹԵՎԻԿ ՌԱՖՅԱՆ. Բարդ արտադրատեղանակ ունեցող գործընթացների կառավարման համակարգերի մշակման փորձի մասին	254
ԼՈՒՄԻՆԵ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ. ՀՀ-ի մասնակցությունը կապիտալի միջազգային միգրացիոն գործընթացներին.....	260
ՎԱՐԴՈՂԻ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ. Գույքային հարաբերությունների իրականացումը որպես դրանց վերարտադրության հիմք	271

ԱՆԺԵԼԱ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ. Զբաղվածության ապահովման խնդիրները Տավուշի մարզում	283
ԱՐՏԱԿ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ. Համայնքներին դոտացիաներ հատկացնելու մեթոդաբանության բարեփոխման խնդրի շուրջ	290
ՌՈՂԵԼ ԵՂԻՍԱՋԱՐՅԱՆ. Երևանի քաղաքաշինական ծրագրերի իրականացման ռիսկերը և ներդրումների խթանման հիմնախնդիրները	300
ԱՆՈՒՇ ԱԶԱՏՅԱՆ. ՀՀ ալկոհոլային խմիչքների արտադրության ոլորտը և իրականացվող արտահանմանն ուղղված արդյունաբերական քաղաքականությունը	310
ՎԱՀԵ ԵՆԳԻԲԱՐՅԱՆ. Բնապահպանական վերահսկողության օրենսդրական կարգավորման և մեթոդական ապահովման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում	318
ՄԵՎԱԿ ԹՈՐԳՈՍՅԱՆ. «Անշարժ գույք» հասկացության հարցի շուրջ	330
ԲԱԺԻՆ 3: ՄԵՐ ՀՈՐԵԼՅԱՆՆԵՐԸ	341
ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՏԱՍՆԱՄՅԱԿԸ (ՏԿԻ - 10)	341

О Г Л А В Л Е Н И Е

ВВЕДЕНИЕ	7
ЧАСТЬ 1. ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ	8
ВАРДАН БОСТАНДЖЯН, ГЕВОРГ КИРАКОСЯН, СМБАТ МЕЛИКЯН. Методологические подходы к организации бюджетного процесса	8
ЭДУАРД ОРДЯН, АНЖЕЛА АЛЕКСАНИЯН. Уровень занятости и направления его повышения в РА	17
САРКИС КАНТАРДЖЯН, ЕСТЕР КАРАПЕТЯН. Проблемы коммерциализации инноваций в РА	30
АРМЕНУИ ОРДЯН, ЛИЛИТ ХАЧАТРЯН, МАРИНЕ АЙРИЯН. Сотрудничество РА – Евразийский экономический союз и сферы развития	42
ГЕВОРГ КИРАКОСЯН, МАРИАМ АВETИСЯН. Пути совершенствования бюджетной системы в условиях рыночных отношений.....	63
ГРАНУШ ГАБРИЕЛЯН, АЙК КАЗАРЯН, АННА САРГСЯН. Анализ и оценка современного состояния деятельности сферы информационных технологий в РА	70
АРЕВИК ОГАНЕСЯН, МАРИАНА КОЧАРЯН. Современные тенденции развития сферы информационных технологий в РА	95
АЙК КАЗАРЯН, АСМИК ГЕВОРКЯН, АРМИНЕ БЕРАКЧЯН. Проблемы развития винодельческой отрасли РА и пути их решения	105
АРМАН АРУТЮНЯН. Возможности развития органического пчеловодства в марзе Вайоц Дзор РА	118
ЕЛИЗАВЕТА МАРКАРЯН. Политика стимулирования экономического роста и привлечения инвестиций в Республике Армения.....	129
АПОТ ТОВМАСЯН. Понятие “военно-промышленный комплекс”, роль и значение отрасли.....	146
ХАЧАТУР ИГИТЯН. Иностранные инвестиции как стимулы экономического роста.....	154

СТЕЛЛА ГАБРИЕЛЯН. Возможности развития мясного скотоводства в РА.....	164
НАРЕК МКРТЧЯН. Влияние макроэкономических показателей на платежный баланс страны.....	176
ВАГЕ БОЯХЧЯН. Основные направления создания системы раннего предотвращения кризисных ситуаций в банковском секторе	184
СЕЕДАСХАР ФУТУИ ОНДЖИ. О вопросе анализа финансовых показателей компаний, производящих цемент в Иране	200

ЧАСТЬ 2. ПРОБЛЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ.....

ЭДУАРД ОРДЯН, АНАИТ ТАДЕВОСЯН. Проблемы внедрения электронного правительства	208
ВАРДАН БОСТАНДЖЯН, МАРИАМ АВETИСЯН, СМБАТ МЕЛИКЯН. Основные подходы к стратегическому бюджетному планированию и их особенности.....	219
САРКИС КАНТАРДЖЯН, ЕСТЕР КАРАПЕТЯН. Проблемы внедрения инновационных программ в городском хозяйстве Еревана	228
АРМЕНУИ ОРДЯН, ЛИЛИТ ХАЧАТРЯН. Особенности деятельности транснациональных корпораций и их управления в Армении	238
САРКИС КАНТАРДЖЯН, ТАТЕВИК РАФЯН. Об опыте разработки систем управления сложными технологическими процессами	254
ЛУСИНЕ АГАДЖАНИЯН. Участие РА в процессах международной миграции капитала.....	260
ВАРДУИ ГАБРИЕЛЯН. Реализация имущественных отношений как основа их воспроизводства	271
АНЖЕЛА АЛЕКСАНИЯН. Задачи обеспечения занятости в Тавушском марзе	283
АРТАК АЛЕКСАНИЯН. О вопросе совершенствования методологии предоставления субсидий общинам.....	290
РОДЕЛ ЕГИАЗАРЯН. Риски и проблемы стимулирования инвестиций при реализации градостроительных проектов Еревана	300

АНУШ АЗАТЯН. Сфера производства алкогольных напитков РА и осуществляемая экспортноориентируемая промышленная политика	310
ВАГЕ ЕНГИБАРЯН. Проблемы законодательного регулирования и методологического обеспечения экологического контроля в РА.....	318
СЕВАК ТОРГОМЯН. К вопросу понятия “недвижимость”	330
ЧАСТЬ 3. <i>НАШИ ЮБИЛЕИ</i>	341
ДЕСЯТИЛЕТИЕ ИНСТИТУТА ЭКОНОМИКИ И УПРАВЛЕНИЯ (ИЭУ - 10)	341

C O N T E N T S

<i>INTRODUCTION</i>	7
PART 1. PROBLEMS OF ECONOMIC DEVELOPMENT	8
VARDAN BOSTANJYAN, GEVORG KIRAKOSYAN, SMBAT MELIKYAN. The Methodological Approaches of the Organization of the Budget Process	8
EDUARD ORDYAN, ANJELA ALEQSANJYAN. Employment Level and Directions of Its Improvement in RA	17
SARGIS KHANTARJYAN, YESTER KARAPETYAN. Issues of Commercialization of the Innovations in RA	30
ARMENUHI ORDYAN, LILIT KHACHATRYAN, MARINE HAYRIYAN. RA - Eurasian Economic Union Cooperation And Sectors of Development	42
GEVORG KIRAKOSYAN, MARIAM AVETISYAN. The Improvment Ways of the Budget System in the Conditions of Market Relations.....	63
HRANUSH GABRIELYAN, HAYK GHAZARYAN, ANNA SARGSYAN. The Analysis and Assessment of the Current State of the RA IT Sector Activity	70
AREVIK HOVHANNISYAN, MARIANA KOCHARYAN. The Modern Trends of the IT Development Sphere in RA.....	95
HAYK GHAZARYAN, HASMIK GEVORGYAN, ARMINE BERAKCHYAN. The Issues of the RA Winemaking Industry and the Ways of Their Solution.....	105
ARMAN HARUTYUNYAN. The Opportunities of Development of Organic Beekeeping in Vayots Dzor Marz RA.....	118
ELIZABETH MARKARYAN. The Policy Directed on Stimulation of Economic Growth and Attracting Investments in the Republic of Armenia	129
ASHOT TOVMASYAN. The Concept of "Military-Industrial Complex", the Role and Meaning of the Sphere	146
KHACHATUR IGENCYAN. Foreign Investments as Stimulus for Economic Growth.....	154

STELLA GABRIELYAN. Beef Cattle Breeding Possibilities in RA.....	164
NAREK MKRTCYAN. Influence of Macroeconomic Indicators on the Payment Balance of the Country	176
VAHE BOYAKHCHYAN. Main Directions for Early Warning System Creation in the Banking Sector	184
SEYEDASGHAR FOTUHI ONJI. About the Issue of the Financial Indicators Analysis of the Cement Producers in Iran	200
 PART 2. <i>PROBLEMS OF MANAGEMENT</i>	208
EDUARD ORDYAN, ANAHIT TADEVOSYAN. Issues of Implementation of E-Government.....	208
VARDAN BOSTANYAN, MARIAM AVETISYAN, SMBAT MELIKYAN. The Main Approaches for Strategic Budget Planning and Their Features	219
SARGIS KHANTARJYAN, YESTER KARAPETYAN. The Investment Issues of Innovative Programms in Urban Economy of Yerevan	228
ARMENUHI ORDYAN, LILIT KHACHATRYAN. The Features of The Transnational Corporation’s Activity and Management in Armenia	238
SARKIS KANTARJYAN, TATEVIK RAFYAN. Regarding the Experience of Management Systems Creation of Difficult Technological Processes	254
LUSINE AGHAJANYAN. Participation of the RA in International Migration Process of Capital	260
VARDUHI GABRIELYAN. Realization of Property Relations as the Foundation of Their Reproduction	271
ANJELA ALEQSANYAN. Employment Provision Issues in the Tavush Marz	283
ARTAK ALEKSANYAN. Regarding the Issue of Improving the Methodology of Granting Subsidies to Communities.....	290
RODEL YEGHIAZARYAN. The Risks and Issues of Investment Promotion in the Implementation of Urban Development Projects in Yerevan.....	300
ANUSH AZATYAN. Sphere of Alcoholic Beverages Production of RA and Implemented Export-Oriented Industrial Policy	310

VAHE YENGIBARYAN. Issues of Legislative Regulation of Environmental Control and Methodological Support in the RA.....	318
SEVAK TORGOMYAN. Regarding the Concept of "Real Estate"	330
PART 3. <i>OUR JUBILEES</i>	341
INSTITUTE OF ECONOMICS AND MANAGEMENT	
(IEM - 10)	341

ISSN 1829-4650

**ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՅՄԱՆ ԵՎ
ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ**
(Պարբերական գիտական ժողովածու)
Գիրք 10

**ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ И
УПРАВЛЕНИЯ**

(Периодический научный сборник)
Книга 10

**PROBLEMS OF ECONOMIC DEVELOPMENT
AND MANAGEMENT**

(Periodic Scientific Collection)
Book 10

Ռուսերեն տեքստերի խմբագիր՝	Մ. ՀԱՅՐԻՅԱՆ
Անգլերեն տեքստերի խմբագիր՝	Ա. ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ
Տեխնիկական խմբագիր՝	Մ. ՀԱՅՐԻՅԱՆ
Սրբագրիչ՝	Ա. ԱՐԶՈՒՄԱՆՅԱՆ
Նկարչական ձևավորումը՝	Ա. ՎԱՐԴԱՆՅԱՆԻ

Մտորագրված է տպագրության՝ 12.07.2017թ.

Տպագրությունը՝ օֆսեթ:

Չափսը՝ 60 x 84 1/16:

Տպաքանակը՝ 200:

Տպագրված է «ՎՄՎ-ՊՐԻՆՏ» հրատարակչատանը